Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 189 (16412) | 1983 оной августын 17, среда | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦК-да ПАРТИИН ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Августын 15-да КПСС-эй Центральна Комитедтэ нүхэд **Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, Г. В. Романов, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Н. И. Рыжков** гэгшэд партиин ветерануудтай уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **М. С. Горбачев** уулзалгые нээгээд, зал соо суглараһан партиин ветерануудые, ажалай ветерануудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой зүгһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-да боложо байһан уулзалгые, элдэб үеын хүнүүдэй түлөөлэгшэдтэй, совет общественэй элдэб социальна бүлэгүүдтэй бусад уулзалгануудые ленинскэ ёһо заншалые үргэлжэлүүлһэн ябадал болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро тоолодог юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Совет ороной суута хүнүүд — партиин ветеранууд, ажалай ветеранууд уулзалга дээрэ үгэ хэлэжэ, һанамжа дурадхалнуудаа хубаалдахадаа, халуун дулаанаар угтагдаһан байгаа.

Уулзалгын түгэсхэлдэ сугларагшадта хани халуунаар угтагдажа, КПСС-эй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Ю. В. Андропов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй парти болон ажалай ветерануудай уулзалга үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн байна. Эхэ оронойнгоо социальноэкономическа ба оюун ухаан бодолой хүгжэлтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, тэрэнэй хүсэ шадалые арьбадхалгада, арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулгада, манай дайшалхы халаан болохо совет хүнүүдэй залуу үетэнние хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа; эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө бүри эршэмтэйгээр элсүүлхэбди гэжэ ветеранууд партияа, тэрэнэй Центральна Комитедые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое найдуулба.

(ТАСС).

* * *

КПСС-эй ЦК-да партиин ветерануудтай болоһон уулзалга тухай тоосоон газетымнай удаадахи номерто толилогдохо.

Малаа һайн тэжээлээр хангая!

ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

Туршалга - үйлэдбэриин «Курбинское» гэжэ ажахын малшад ажалай ээлжээтэ илалта туйлаба. Тэдэнэр районойнгоо бүхы ажахынуудай дундаһаа эгээл түрүүлэн, гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха юһэн һарынгаа түсэбые августын 1-дэ дүүргэбэ. Тобшолон хэлэбэл, мяха тушааха түсэб —105, һү — 102 процент бэелүүлэгдээ.

Ажахын малшадай энэ амжалта бэлэхэнээр туйлагдаагүй. Энэмнай тэдэнэй үсэд нэтэрүүгээр хүдэлһэнэй, үйлэдбэриеэ шадамараар эмхидхэһэнэй, түрүү технологи хэрэглэһэнэй, малаа һайнаар эдеэлүүлһэнэй үрэ дүн гээшэ.

Хуушан-хүрбынхид хүдэлмэриингөө эршые үнинэй шангадханхай. Тиигэһэнэй ашаар республикынгаа 60 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ мяха, һү гүрэндөө худалдаха гурбан жэлэйнгээ түсэбые апрелиин 14-дэ дүүргээ һэмнай. Тиихэдэ үнгэрһэн хахад жэл соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ район дотороо эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой болон арадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шаң хоёрто хүртэһэн алдартай.

Мүрысөөнэй манлайда ябагшад туйлаһанаараа һаагаа амарнагүй. Һүнэй комплексын хүдэлмэрилэгшэд, жэшээлхэдэ, июль һарада бүри ехэ үрэ дүн туйлаба гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө нэгэ һарада түрүүшынхиеэ 287 килограмм һүн һаагдаба. Тиин эндэ түсэбтэ 1220 центнерэй орондо дүн хамта 1410 центнер һүн һаагдаһан болоно.

Һаалиин комплексын бүхы цехүүдэй операторнууд үнгэрһэн һара соо үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлһэн байна. Тиигэбэшье Альбина Гавриловна Шульгинагай хүтэлбэрилдэг һаалиин цехтэ эгээл үндэр дүн туйлагдаа. Эндэ һаагдажа байһан үнеэн бүхэн 324 килограмм һү үгэһэн байна бшуу.

Иигээд байхада, «Курбинское» ОПХ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй зунай бэлшээриин үедэ һаамхай үнеэн бүриһөө 1200 (район дотороо эгээл ехэ) килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгын нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэгдэхэ байһанда этигэмээр.

Н. КУЧУМОВ.

Загарайн район.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭНЭ

Улаан-Үдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи отделениин Калина Куприянович Гребенщиковэй даадаг звеногой коллектив ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һүүлэй дүнгөөр бүхыдөө 1060 центнер үбһэ бэлэдхээ гэхэ гү, али түсэбөө тэн хахадлаа.

Иимэ үндэр амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, эндэ партийно-комсомолой бүлэг һайнаар хүдэлдэг юм. Тэрэнние коммунист Василий Евлампиевич Сазонов хүтэлбэрилдэг. КПСС-эй гэшүүн Алексей Родионович Ковалев залуушуулда үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Комсомолшууд Иван Сазонов, Иван Гребенщиков гэгшэд аха захатанһаа холо гээгдэнэгүй.

Иигэжэ тус звеногойхид һаядаа түсэбтэ даабаряа дүүргэхээр зоригжонхой.

Д. НИКОЛАЕВ.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод өөһэдынгөө отарын хонидто хүсэд хүрэхэ тэжээл нөөсэлхэ хэрэгтэ хубитануудаа оруулжа байна. Жэшээлхэдэ, зуутан—хонишон Радна Содномович Дампилов энэ жэлдэ бүхыдөө 850 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ уялга абанхай.

Мүнөө нүхэр Дампиловай даадаг звенодо 6 хүн хүдэлнэ.

М. ЖАМБАЛОВ.

ШАНАРТАЙ ҮБҺЭН ҺҮРИЛЭГДЭНЭ

Хоёр үдэрэй туршада таһалгаряагүй шааяса ороһон хура бороогой һүүлээр тэнгэри сэлмэжэ, газаа аадяма халуун болошобо. Хүнтэйн боори дээрэһээ сэхэ зүүлжээ шэртэхэдэ совхозой түб — Аргата һууринай хойгуур нэмжыһэн сабшалан ногоорон хэбтэйнэ. Улам саашань хаймадан харахада һаалиин фермын газаа томо һүринүүдэй жэрылдэн шарлажа тэбхылдэхэнь элихэнээр обёорогдоно. Эндэ дүршэлтэй механизатор Александр Макарович Малыгинай хүтэлбэрилдэг хүсэд бэшэ оньһожоруулагдамал звеногой гэшүүд һарын туршада тэжээл бэлэдхэжэ байна.

—Эндэхи сабшалан 280 гектарта нэмжыдэг. Байгша ондо ногоон бирагүй. Июль һарада хура бороогүй байжа гандан алдаа. Бидэ эндэһээ 3200 шахуу центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэйбди. Даабаримнай заабол дүүргэгдэхэ байха — гээд, звеное хүтэлбэрилэгшэ Александр Макарович хөөрөө һэн.

Дурсагдагша звенодо 18 хүн ажаллана. Эдэнэртэ хоёр трактор, нэгэ косилка, хоёр тармуур, мориной нэгэ косилка даалгагданхай. Үбһэшэд абаһаар нуур, сөөрэмэй захаархи ногоо сабшажа хуряагаа юм. Мүн эндэ гар хажууршадынь һөөг бургааһанай захаархиие, ханааб, харгын хажуугаар ургаһан ногоо үлөөнгүй сабшажа суглуулна.

Хура бороогүй сэлмэг наратай үдэрнүүдтэ звеногой гэшүүд сабшагдаһан ногооее хатамсаарнь тармажа бухаллаад һүрилнэ. Тиимэһээ эндэ сомоглоод байһан үбһэниинь һайн шанартайгаар абтаһан гээшэ.

Үбһэшэдэй отоһоо холо бэшэхэнэ механизатор Василий Туговиков тракторайнгаа косилкаар жэгдэ ногоо урматайгаар сабшажа унагаана. Тээ саанахань Будажаб Турлаков морин косилкаар дошо дэгнүүлтэй участогай ногоо хиргана. Звеное хүтэлбэрилэгшэ Александр Макарович Малыгинай мэдүүлһэнэй ёһоор косилкашад үдэр бүхэндэ даабаряа холо үлүүлнэ.

Сабшагдаһан ногоон хоёрдохи үдэртөө сүм хатажа, тармагдана. Хангалтама ногооной хатахада тармууршад томо баалнуудые һубарюулан татажа, бухалшад тэрэ дороо тоогүй олон бухалнуудые жэрылгэнэ. Эдэ бухалнуудынь Иван Борисовой жолоододог тракторай хойно шагтагалагдаһан нагшуурга дээрэ сомогдоод, һүриин хажууда асарагдажа буулгагдана. Һүри сомогшод Василий Малыгин, Прокопий Хлызов, Роберт Дампилон гэгшэд тухагүй ажаллажа, һүүрилһан һүриеэ дүүргэжэ нюруулхаар яаранад.

— Мүнөө манай звеногой үбһэшэд 80 гектарай ногоо сабшажа, 60 гектарайнь үбһэ тармажа хуряагаад байна. Гектарай 13—15 центнер үбһэн абтана. Һүүлэй дүнгөөр бидэ арбан хоногой туршада 400 центнер үбһэ һүрилхэ түсэбөө 515 центнертэ хүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлээбди. Һайн шанартай үбһэ хуряахын түлөө шадал зэргээрээ оролдоно гээшэ. Звеногой гэшүүд гансашье һүрилэгдэһэн үбһэнэй хэмжээгээр бэшэ, мүн шанарай зэргээр түлбэреэ абадаг юм. Тиимэһээ заабол һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхээр эрмэлзэнхэй, ажаллажа байна.

Шэмэ шанартай тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула үбһэшэд сабшалга тармалга хоёрой хоорондохи зайе заабол хороохые оролдодог гуримтай. Эндэ сабшагдаһан үбһэн саһаа үлүү хатажа хэбтүүлэгдэнэгүй. Илангаяа хура бороо элбэгтэй август һарада даалгагдаһан сабшаланайнгаа ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абаха зорилготойгоор ажалланад.

— Совхозой үбһэшэдэй звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Арбан хоногой дүнгөөр эрхимлэгшэд мүрысөөнэй гуримай ёһоор урмашуулагдана. Һүүлэй дүнгөөр Александр Малыгинай, Ринчин Раднаевай, Гарма Цыремпиловай, Гарма Хобраковой, Буха Цоктоевой хүтэлбэрилдэг звеногой үбһэшэд хараалагдаһан даабаряа сүм дүүргэжэ эрхимлээ. Үбһэшэдэй хэрэглэмжэ хангаха талаар хэмжээнүүд абтажа байна. Звенонуудта кино абаашагдажа харуулагдаха, лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнхэй. Районой соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадын гэшүүд һаядаа концерт харуулхаар найдууланхай. — гэжэ совхозой парткомой секретарь Баир Нимаевич Бальжиров хөөрөө һэн.

Дурсагдагша совхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа. Гандан алдабашье һаань, ургаһыень үлөөнгүй сабшажа суглуулхын түлөө үбгэн, залуугүй бултадаа үбһэ хуряалгадаа хабаадалсажа байнхай.

В. ЖИГЖИТОВ.

Хурамхаанай район.
Аргатын совхоз.

ОЛООРОО ХАБААДАНА

Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын харюусалгатай хаһын түлэг эхилжэ байха үеэр предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай коллективүүдые, ажал хэжэ шадаха хүн зониие энэ ехэ кампанида үргэнөөр хабаадуулха талаар манай Түнхэнэй болон Хурамхаанай районуудай Хужарай ба Хурамхаанай сомоной Соведүүдэй ажалшад үүсхэл гаргаа һэн. Тэрэ үүсхэлыень манай Хэрэнэй поселково Соведэй ажалшад ехэтэ һайшаажа, тон халуунаар дэмжэһэн, өөһэдөө хэхэ ажалаа хараалһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ поселково Соведэймнай харьяата газар дээрэ байдаг районой түб һууринай предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай 56 коллективһээ дүн хамта 527 хүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсажа байнхай. Манай поссоведэй ажалшадта 900 центнер набшаһата тэжээл болон халаахай суглуулжа АВМ-үүдтэ абаашаха, 4000 центнер үбһэ хуряаха түсэб үгтэһэн юм. Ажалшаднай гол түлэб Түнхэнэй, Харбяангуудай болон Саянай совхозуудта тэжээл бэлдэнэ.

Набшаһата тэжээл болон халаахай суглуулха түсэбөө 40 гаран центнерээр үлүүлээд байнабди. Энэ ажал дээрэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн харгы заһабарилга-барилгын участогай, авиапредприятиин, колхоз хоорондын ой модоной ажахын, редакциин болон дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад онсо шалгараа. Мүн үмсэдөө хүнгэн автомашинатай ба мотоциклтай хүнүүд халаахай болон ногоо сабшажа тушааха даабаритай юм. Хэрэнэй «Скотоимпорт» конторын хүдэлмэрилэгшэд Н. В. Ермаков, Н. В. Цыпкин болон бусад эгээн түрүүн өөһэдөө даабаринуудаа дүүргээ. Мүн пенсионернүүдшье энэ ажалда хабаадалсана.

Мүнөө бүхы коллективүүд сабшалгаяа дүүргэхэ боложо байна. Эдэнэй дундаһаа заһабарилга-барилгын участогай, колхозой ой модоной ажахын, арадай сүүдэй, районой түбэй больницын ба бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад сабшалгаяа дүүргээд, һүүлэй үдэрнүүдтэ наратай сэлмэг, байхыень һамбаашалан, үбһэеэ һайнаар хатаажа, нилээд олон һүринүүдые сомобо.

Гадна манай районой КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой шиидхэбэреэр тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ габшагай ажалай арбан хоног июлиин 30-һаа августын 9 болотор соносхогдоо һэн. Ушар иимэһээ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ажал хэжэ шадаха бүхы хүнүүд—хүдэлмэришэд болон колхозникууд, алба хаагшад болон студентнэр, пенсионернүүд болон һургуулиин ухибүүд— булта хабаадалсаа.

Энэ габшагай ажалай арбан хоногой дүүрэтэр манай поссоведэй харьяата газар дээрэ байһан ажалай олохон коллективүүд түсэбөө дүүргэхэ аргатай. Тэдэнэй хэһэн ажалые поссоведэй гүйсэдком үглөө бүхэндэ хинан шалгажа мэдээнүүдые суглуулна. Коллективэй дунда социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрнэ. Түсэбөө дүүргээд,, эгээн ехэ үбһэ тэжээл һайн шанартайгаар бэлдэжэ тушааһан коллектив илаһанда тоологдохо, КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэхэ юм. Мүн түсэбөө дүүргэһэн коллективүүдэй гэшүүд үмсынгөө малда үбһэ сабшажа абаха эрхэтэй болохо юм.

Д. ШАГЛАЕВ,
Түнхэнэй районой Хэрэнэй поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЗАХААМИНҺАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ТРАНШЕЙНҮҮД ДҮҮРЭНЭ

Байгша ондо манай ажахы 9290 тонно силос дараха түсэбтэй юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула 17 хүнһөө бүридэһэн бригада мүнөө ажахын нэгэдэхи отделенидэ хүдэлнэ. Августын хоёрой байдалаар 382 тонно силос түбэй һаалиин фермэдэ даргадаһан байгаа. Механизаторнууд С. М. Попов Д. В. Попов хоёрой агрегадууд ногоо сабшалга дээрэ шалгарна. Тиихэдэнь жолоошод Л. Б. Дондоков. В. Д. Цыренов, Н. Б. Батуев гэгшэд тэрэнниень таһалдуулангүй зөөнэ.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
Хамниин совхозой профкомой түрүүлэгшэ.

ЭМХИТЭЙ БРИГАДА

Дүтэлүүрэй совхозой Хужарай отделенидэ коммунист Мария Дугаровна Балдановагай хүтэлбэрилдэг овощ таригшадай бригадын коллектив эмхи гурим һайнтайгаар хүдэлнэ. Гол түлэб һурагшад болон пенсионернүүдһээ бүридэһэн тус бригада 13 гектар газарта капуста тариһан юм.

Нёдондо тэдэнэр бүхы талмайнгаа гектар бүриһөө 140 цетнер капуста хуряаха түсэбтэй байһан һаа, 150 центнер абаа һэн. Эдэнэр байгшашье ондо тэды шэнээн лэ ургаса хуряаха хараатай. Бодото байдалай харуулһанай ёһоор, тэдэнэр хараалһанаа бэелүүлхэ байһандаа этигэнхэй байна.

Бригадада үнэн сэхээр ажалладаг хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, Эхэ-герой Е. Б. Дармаева, ажалай ветеранууд С. Батуева, С. Бадмаева гэгшэд бусадта, илангаяа һурагшадта, ажалда хандалгын үльгэр жэшээ харуулна.

Манай корр.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

ОРЕЛ. Глазуновско районой таряашад гүрэндэ орооһо худалдаха социалис уялгануудаа дүүргэбэ. 150 мянганһаа дээшэ центнер шэлэгдэмэл орооһон гүрэнэй амбаарта оруулагдаа. Ажахын тоосооной хамтын подряд хаа хаанагүй нэбтэрүүлһэниинь, районой ажахынуудта хуряалгын хүдэлмэри гансал түргөөр дүүргэгдээ бэшэ, мүн шефүүдэй туһаламжаһаа арсаха арга олгоһон байна.

Орловско областиин хэдэн арбаад колхоз, совхозууд түсэбһөө гадуур гүрэндөө орооһо худалдажа эхилээ.

КИРОВОГРАД. Кировоградска областиин ажахынуудта кукурузын силос бэлэдхэлгэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин эршэтэйгээр ябуулагдана. Энэнь ажал эмхидхэхэ ипатовайхидай аргые үргэнөөр хэрэглэһэнэй, техникэ томо бүлэгүүдтэ хамтадхажа хүдэлгэһэнэйнь үрэ дүн болоно. Жэшээнь, Новомиргородско районой гурбан ажахы — Чкаловай нэрэмжэтэ, Шевченкын нэрэмжэтэ ба «Украина» колхозууд арбан хоног соо 1300 гектарай кукуруза хадажа, 38 мянган тонно силос дараха гэжэ харааланхай.

КУСТАНАЙ. Казахстан дотороо эгээл ехэ Кустанайн таряалан дээрэ ургаса хуряалгын хаһа хүрэжэ ерэбэ. Областиин урда районууд ороoһото ургамалнуудые хуряажа захалаа. Хэдэн мянган комбайнова ба зөөлгын экипажнууд. техническэ, ажаһуудалай ба соёлой талаар хангалгын звенонууд ургаса хуряалгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоо. Областиин таряашад богони болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр ургаса хуряахые хараална.

ЯРОСЛАВЛЬ. Областиин колхоз, совхозуудта лен-долгунец зулгааха хүдэлмэри эхилээ. Газарта унаһан лен хуряахын тула комбайнууд тусхай түхеэрэлгээр хангагданхай. Областиин ажахынууд нёдондонойхиһоо һурагүй ехэ түүхэй эд болбосоруулгын предприятинуудта эльгээхые хараална.

ГРОЗНО. Чечено-Ингушетиин полинууд дээрэ хартаабха хуряажа эхилээ. Сунженска ба Назрановска районуудай ажахынуудта энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулна. Эндэ томодхогдоһон плантацинууд хартаабхашадай подрядна бригадануудта даалгагданхай юм.

Чечено-Ингушетидэ 1600-һаа дээшэ гектарта хартаабха таригданхай. Тэндэһээ арбан мянган тонно хартаабха суглуулхые хараална.

КАЛУГА. Кутузовай нэрэмжэтэ колхозой таряашад гектар бүриһөө 30 ба тэрээнһээ дээшэ центнер ороoһо суглуулна. Энэнь таряашадай эрдэмтэдтэй харилсаа холбоотой байһанайнь үрэ дүн болоно.

Хабартаа Хүдөө ажахын метеорологиин бүхэсоюзна эрдэм шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэдэй заабаряар эндэ намарай ургамалнуудые түрүүшынхеэ утэгжүүлхэдээ, гурбанай нэгэ хубяар ехэ азотно утэгжүүлгэ оруулһан, хоёрдохи утэгжүүлгые баһал саг болзортонь һайнаар үнгэргэһэн байгаа.

Эрдэмтэдэй һанамжын ёһоор, агрометеорологическа дурадхалнуудые бэелүүлбэл, хүдөөгэй ажалшад нэмэлтэ гаргаша хэнгүйгөөр дунда зэргээр арбан процентээр ехэ ургаса абажа болохо юм.

ЛЕНКОРАНЬ. (Азербайджанай ССР). Эндэхи ажахынуудай ажалшад сайн набша намаа суглуулжа захалаа. Эндэ гектар бүриһөө дунда зэргээр табан тонно набша намаа хуряагаа. Энэнь түсэбһөө нэгэ тонноор ехэ болоно. Сайн набша барандаа шахуу нэгэдэхи сортоор тушаагдана.

(ТАСС-ай корр).

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (1983 он) ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД ТОДОРХОЙЛОГДОО

Манай районой партийна эхин организацинуудта хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ байнхай. Тэндэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй дүнгүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Нэгэ иимэ суглаан Баргажан-Адагай загаhанай комбинадта болобо. Коммунистнуудай, комсомолшуудай болон партийна бэшэ хүнүүдэй политическэ, экономическа hуралсалые саашадань нарижуулан hайжаруулха талаар партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Тус асуудалаар элидхэл хэhэн партбюрогой секретарь В. В. Шагдурова коммунистнууд болон комсомолшуудай политическэ hуралсалай үнгэрhэн жэлэй дүнгүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулhан байна. Тиихэдээ партбюрогой, профкомой хүдэлмэридэ ушарhан дутагдалнуудые элирхэйлээ. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэрииые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай тогтобо.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Загаhанай комбинадай профкомой түрүүлэгшэ М. И. Серебряков үгэ хэлэхэдээ, ажалшадай экономическа hуралсалые нарижуулан hайжаруулха, тэрээндэ инженерно-техническэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулха тухай тогтобо. Коммунис ажалай hургуулинуудта шадаал hаа хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха, hуралсалай хэшээлнүүдэй үзэл сурталай-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ шухала гэhэн ажаглалта хээ.

Коллективэй дунда лекционно пропагандын хэр зэргээр эмхидхэгдэдэг байhанда «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин түрүүлэгшэ Г. С. Кокорина тогтобо. «Байкалрыбвод» трестын 20-дохи ПМК-гай дэргэдэ хүдэлдэг экономическа hуралсалай hургуулиин байдал тухай пропагандист Л. П. Копылова хөөрэhэн байна. Тиихэдээ энэ hургуулида инженерно-техническэ 19 хүдэлмэрилэгшэд hурадаг. Харин хүдэлмэришэд иимэ hуралсалда даншье hаа үсөөнөөр ябана гэбэ. Тэдэнэй олонхинь барилгын элдэб хүдэлмэри хэхэ шадабаригүй хүнүүд. Тэрээнhээ уламжалан, барилга дүүргэхэ болзор унжагайрна, хүдэлмэриинь шанар муу байдаг.

Консервнэ цехтэ бригадна подрядай хэр зэргээр нэбтэрүүлэгдэжэ байhан тухай цехэй начальник Г. Т. Кашлакова мэдээсэhэн байна.

1983—1984 онуудта хүдэлхэ партийна, комсомолой, мүн экономическа hуралсалай кружок болон hургуулинууд тодорхойлогдоо, тэдэниие хүтэлбэрилхэ пропагандистнар томилогдоо, үзэл сурталай-политическэ бүхы хүдэлмэрииe hайжаруулха зорилго хараалhан хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Б. ЛИНХОЕВ,
КПСС-эй Баргажанай районой парткабинедые даагша.

ҺАЙН СЭГНЭЛТЭДЭ ХҮРТӨӨ

«КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёhоор үзэл сурталай хүдэлмэришэдтэй Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадай парткомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай» асуудал КПСС-эй Кабанскын райкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус партком үзэл сурталай кадрнуудтай зохихо хүдэлмэри ходо ябуулжа байдаг. Энэ талаар hайн дүй дүршэлтэй болонхой гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдээ. Эндэ үзэл сурталай хүдэлмэриин комплексно удаан болзорой түсэб табигдадаг, hуралсал hайнаар эмхидхэгдэдэг болонхой. Хоёр hарын туршада нэгэ дахин политинформатор болон агитаторнуудтай семинар үнгэргэгдэнэ. Гадна цехүүдтэ тэдэнэртэй hара бүхэндэ зүблөөн болодог, саашадаа ябуулха хүдэлмэри тухайнь заабари үгтэдэг.

Эндэ 16 пропагандистнар партийна hуралсал, 4 пропагандистнар комсомолой политическэ hуралсал хүтэлбэрилнэ. Тиихэдэ 68 политинформаторнууд, 89 агитаторнууд, «Знание» бүлгэмэй 35 лекторнууд, парткомой 19 элидхэлшэд эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулдаг.

Парткомой элидхэлшэдээр предприятиин хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд, партийна, комсомолой, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд баталагданхай. Тэдэнэр hара бүхэндэ нэгэ дахин заатагүй элидхэл хэдэг гуримтай. Һарын гурбадахи вторник «Ленинскэ вторник», гурбадахи четверг «Ниитэ нэгэн политүдэр» гэжэ нэрлэгдэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд лекци уншадаг юм.

Үзэл сурталай кадрнуудай ажал ябуулгые комбинадай партком саг үргэлжэ хүтэлбэрилдэг, хиналта табидаг гээшэ. Тэдэнэй хэhэн хүдэлмэри бүридхэлдэ абтадаг юм. Үзэл сурталай хүдэлмэриин аша үрые дээшэлүүлхэ тухай асуудал партийна суглаан болон парткомой заседани дээрэ ходо зүбшэгдэжэ байдаг. Политинформаторнууд болон агитаторнуудай хэhэн хүдэлмэри тухайгаа тоосодог байhан ушар тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлнэ.

Политинформаторнууд сэбэрлэлгын барилганuудай комплексын начальник В. И. Мешков, түмэр харгын цехэй начальник Г. И. Потапов, тус цехэй слесарьнүүдэй бригадир П. И. Арефьев гэгшэдэй эдэбхитэй ажал ябуулга үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ. Заhабарилга-барилгын цехэй мастер Е. М. Семина, түмэр харгын цехэй мастер Г. И. Толстнев, ЖКО-гой слесарьнүүдэй бригадир А. Ф. Емельянов шударгы агитаторнууд юм.

Мүнөө үедэ комбинадай бүхы цехүүдээр суглаан боложо, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Предприятиин коллективэй дунда ябуулагдаха үзэл сурталай, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрииe улам нарижуулха, удхыень гүнзэгырүүлхэ шухала байhые суглаануудта хабаадагшад элирхэйлhэн байна бшуу.

Парткомой хүдэлмэриин hайн дүй дүршэлые онсолон тэмдэглэхэтээ хамта, энэ хэрэгтэ ушардаг дутуу дунданууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа бюро анхаралаа хандуулаа. Тус асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол абтаба.

В. ЦИБИН,
КПСС-эй райкомой инструктор.

ЛЕКТОР ЕРЭБЭГҮЙ

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ: КОММУНИСТ БҮХЭНЭЙ Х...

Энэл даа, Гвардейская гудамжамнай. Эндэ табадахи гэрэй дэргэдэ, зунай ойлгууламжын хүдэлмэриин талмай түхеэрэгдэнхэй. Сэхыень хэлэхэдэ, талмайнь тиимэшье аятай зохид бэшэ: нэгэ хэдэн шэрэ шонхонь хуушаржа холторшоhон hандалинууд, hориижо, хажуу тээшээ нэнгэшэhэн багахан ендэр харагдана. Хажуу тээнь—соносхол үлгөөтэй. Мүнөөдэр, 19 час 00 минутада «Знание» бүлгэмэй районно организациин лектор В. Изотов уласхоорондын байдал тухай лекци уншаха гэжэ тэндэhээнь мэдэжэ абабабди.

Соносхогдоhон сагтань яhала олон хүн зон сугларба. Харин лекторынь лэ үгы байба. Тэрэмнай хахад час, мүн дүшэшье минута болоод үзэгдэбэгүй. Хүн зон урмаа хухарангяар тарабал даа. Болоогүй лекци шагнахаяа сугларагшадэй hуурине үйлсын нүгөө хажуудахи архиин магазинай газаагуур эрьелдэгшэд ерэжэ эзэлбэ.

— Тиимэ, үнэхөөрөөшье, энэмнай бололгүй юм байна, — гэжэ байрын гэрнүүдэй гурбадахи участогай начальник Вера Павловна Самошкина зүбшөөнэ. Ойлгууламжын талмай тэрэнэй участок дээрэ түхеэрэгдэнхэй. — Бидэ коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд юу хэжэ шадахабибди. Партиин районно комитет, энэ талмайе даашадаа абаhан локомотив-вагон заhабарилгын заводой дизельнэ цех, мүн «Знание» бүлгэмэй районно отделени хүн зоной ажаhуудаг газарта политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэ туhалхабди гэжэ оло дахин найдуулhан байна. Теэд энэнь хооhон үгэнүүд боложо үлэдэг юм.

Энэ гомдолынь элирүүлхэ, тодоруулхадамнай, яhала зүб байба. Участогай мэдэлэй газарта найма мянга шахуу хүн зон ажаhууна. Диилэнхидээ ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд. Урид бодомжологдоhоной ёhоор, ойлгууламжын хүдэлмэриин талмай, зунай үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түбынь болохо байгаа. Партиин Железнодорожно райком талмайе нээжэ, тоосоо хэхын тула бүридэлдэ ебаад, энэ тухайгаар бүхы ажалаа хизаарлан түгэсхөө бшуу. Хүн зоной олоороо ажаhуудаг газарта түхеэрэгдэhэн энэ талмай дээрэ районой хүтэлбэрилэгшэд, прокуратурын, сүүдэй, медицинын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд нэгэшье ерээ, харагдаагүй.

Улаан-Үдын индустриальна эгээл томо түб болохо Железнодорожно райондо зунай сагта хори гаран агит-талмай нээгдэдэг юм. Энээнэй урда тээхэнэ партиин райкомдо эдэмнай бултадаа «эдэбхитэйгээр хүдэлнэ» гэжэ намайе этигүүлэн найдуулаа hэн. Партиин райкомой секретарь В. Желаевта хараhан, үзэhэн тухайгаа, микрорайоной хүн зоной эрилтэ, гомдол тухай хөөрэхэдэмни, тэрэ нэн түрүүн «хэн корреспондентдэ мэдүүлжэ, гомдол барибаб» гэжэ hонирхобо. Тэрэнэй hанамжаар, район дотор лекционно болон аман үгын ойлгууламжын хүдэлмэри таарамжатай хэмжээндэ табяатай юм ха.

Харин hүүлэй үедэ Улаан-Үдэдэхи «Правдын» корреспондентын пунктда ерэhэн бэшэгүүд, минии өөрымни хараhан, үзэhэн баримтанууд энэчиие тад ондоогоор гэршэлнэ.

Теэд, ниитэ-политическэ зарим тэды хүдэлмэри район дотор ябуулагдабашье, нэгэ иимэрхүү онсо шэнжэ эндэ үзэгдэнэ. Олон мянган хүдэлмэришэдтэй, хүсэтэй партийна эхин организацитай, тусхай томилогдоhон партийна хүдэлмэрилэгшэдтэй томо предприятинуудта райком бүхы анхарал оролдолгоёо хандуулаад, «дунда зэргын», «багахан» ажалша олон коллективүүдые хэрэглэнгүй, гол ажалhаа хажуу тээ орхижорхино бшуу.

«Бидэнэр жэл шахуу уласхоорондын байдал тухай лекци шагнаагүйбди», — гэжэ Улаан-Үдын ТЭЦ-эй хүдэлмэришэд «Правдада» бэшэнэ.— Партийна бюрогой «Знание» бүлгэмые заахадань, тэдэнь райком тээшэ харуулна. Теэд хэниинышье манда лекторые эльгээнэгүй».

ТЭЦ-эй коллектив тиимэшье багахан бэшэ. Эндэ 700 шахуу хүн хүдэлнэ. Лекционно болон политическэ ойлгууламжын хүдэлмэри үнэн дээрээ бирагүйгөөр ябуулагдана гэжэ шалгалта харуулба. Энэ юун дээрэhээ болокоб?

— Сэхыень хэлэхэдэ, би энэ талаар тиимэ дүй дүршэлтэй хүн бэшэлби даа, — гээд, ТЭЦ-эй партийна бюрогой секретарь Д. Христенко мэдэрнэ.

Дмитрий Егорович үйлэдбэриин-техническэ таhагай начальнигаар хүдэлдэг юм. Партийна организациин секретаряар түрүүшынхиеэ hунгагданхай. Политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр нээрээшье багашаг байна. Мүн «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин хүтэлбэригэгшэ В. Демин энэ талаар баhал шэнэ хүн юм.

— Хайшан гээд, юунhээньшье эхилхээ ойлгоногүйб, гэжэ тэрэ hанаагаа зобонгёор мэдүүлбэ. — Энэмнай нариншье, хүдэлмэри ехэтэй хэрэг ха юм даа. Хүдэлмэришэдэй дунда лекционно хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэмни туhалыт гэжэ партиин райкомдо, «Знание» бүлгэмэй районно отделенидэ хэдэн дахин хандаа hэм. Ерэхэбди, туhалхабди гэжэ найдуулаа бэлэй. Теэд мүнөө болотороо хэншье ерээгүй.

Тэдэнтэй хүршэ оршодог, хүн зониие зөөдэг хоёрдохи автопредприятида эдэнhээшье үлүү юумэниинь үгы. Эндэ дүрбэн зуу гаран хүн хүдэлнэ. Гэбэшье агитколлектив томилогдожо байгуулагдаагүй. Хэн политинформатор, агитатор юм, хэн «Знание» бүлгэмэй лектор бэ гэжэ жолоошод мэдэнэгүй. Тиихэдэ «Бурятфермамаш» нэгэдэлдэ, хилээмэнэй хоёрдохи заводто, багшанарай училищада, түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй, киномеханическа заводуудта ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар табигданхай.

Райком «Знание» бүлгэмые hулаар хүтэлбэрилнэ. Бүридэлдэ абтаhанай ёhоор, 1300 гаран лектор тоологдоно. Гэбэшье эдэнэй дүрбэнэй нэгэ хуби лекци уншадаггүй гэжэ «Знание» бүлгэмэй Буряадай республиканска организациин методическа кабинедhээ мэдээсэнэ.

Хоёр жэлэй урда тээ партиин районно комитедэй бюро дээрэ «Знание» бүлгэмэй районно организациин хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Эндэ горитойхоч дутуу дунданууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие усадхаха зам тодорхойлогдоhон байгаа. Уданшьегүй тус шиидхэбэринь шалгалта, хиналтаhаа алдагдаа...

Мүнөө энээнэй аша урые шагнагшад бэе дээрээ мэдэржэ байна. Энэл Железнодорожно райондо лекцинүүдэй темэнүүдые зохёон табихадаа, ажалша коллективүүдэй эрилтые, хүн зоной гүйлтэ, hонирхолые хараада абадаггүй. Марксистско-ленинскэ теориин асуудалаар, совет ажабайдалай шэнжэ тухай, Эдеэ хоолой программаар, эрдэмэй-техническэ дэбжэлтын, атеис хүмүүжүүлгын болон хуули журамай асуудалаар лекцинүүд үсөөн уншагдана.

Районой партийна организациин суглаанууд дээрэ гол түлэб ажахын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Хүниие хүмүүжүүлгын асуудалнууд хоёрдохи шатада табигдажа, hүүлэй hүүлдэ мартагдана бшуу. «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин хүдэлмэри партийна эхин организацинуудай харааhаа гарашанхай. Энээнэй ашаар лекторнүүдэй дунда түрүү хүдэлмэришэд ехэ үсөөн, олохон хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд лекционно хүдэлмэриhөө холодошоhон янзатай. Мүн тоосоо хэхэдээ, үнэн сэхэ бэшэ ябадал гаргадаг баримтануудшье бии. Хөөрэлдөөнүүд, политическэ мэдээсэлнүүд ямар нэгэн баярай үдэртэ зорюулагдаhан элидхэлнүүд общественэ путевкоор хангагдажа, бүридхэлдэ абтаад, лекциин уншагдаhанай тоодо оруулагдана.

Лекторнүүдэй ажал хүндэшье, харюусалгатайшье хэрэг. Гэбэшье партиин Железнодорожно райкомдо лекторнүүдые ехэ анхардаг, хүлеэн угтажа абадаггүй байна. Энээн тухай партиин болон ажалай ветеран А. Горбач иигэжэ бэшэнэ:

«Би хорёод шахуу жэлдэ «Знание» бүлгэмэй лектор гэжэ тоологдоноб. Гансал hүүлэй дүрбэн жэл соо элдэб янзын асуудалаар хоёр зуу гаран лекци ажалша коллективүүдтэ уншааб. Яhала олон hайшаал магтаалда хүртэжэ, дурасхаалта бэлэгүүдээр шагнагданхайб. Һаяхан үзэл сурталай талаар партиин райкомой секретарь В. Желаевые өөрынгөө уншаhан лекциин...

ХҮЛГӨӨТЭЙХЭН ДАА

Үдын совхозой Баруун-Хасууртайн отделениин ахалагша хонишон КПСС-эй обкомой гэшүүндэ кандидат Г. М. Бимбаевай хүтэлбэрилдэг коллектив хэдэн жэлэй саада тээ хонидойнгоо байра шадар дала шахуу гектар сабшалан таhалуулжа абаhан бэлэй. Тэндээ жэл бүхэндэ наг шэбхэ ехээр гаргадаг, хүрhыень үндэhөөрнь hайжаруулдаг, шииг нойто тогтоодог юм. Тиигэжэ үрэжэл hайнтай газарhаа жэл бүхэндэ малдаа бардам хүрэмөөр үбhэ хуряажа абадаг гээшэ. 1982 ондо ган гасууршаг байhан жэлдэ 655 центнер үбhэ hүрилжэ абаhан байна. Шанарайнь hайн байhаниинь мэдээжэ ааб даа.

Энэ удаа эртэ хабарhаа эхилжэ, партиин, ажалай ветеран, ажахын алдар солотой комбайнер ябаhан Даша Дымбрылович Дымбрыловтэй сугтаа гурбан километр утатай ханааб заhаhан, элhэ шорой адхан, эрьеыень үндэр болгоhон байха юм. Сабшалангай гектар бүхэндэ 1,5 центнер хүртэсэтэй минеральна үтэгжүүлгэ тараажа үрдеэ. Бүхы шахуу сабшалангай хүрhые борнойлhон байна. Хабартаа Нарин горхоной уhаар hайса сабшалангаа уhалуулаа hэн.

Һайнаар үтэгжүүлhэн, уhалhан газарай ногоон үндэрөөршье, үдхэнөөршье ургаа. Мүнөө эндэ эртэ үглөөнhөө үдэшын боро хараан болотор тракторай таршаганаан, хурса хажуурай ханхинаан огто замханагүй.

Совхозой профкомой түрүүлэгшэ Семен Фомич Шурыгинтэй хамта нүхэр Бимбаевай звеногой үбhэшэдэй хүдэлжэ байhан газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай халуун ажал түлэг дундаа хүлгөөтэй-хэнөөр орьёлон бусалжа байгаа hэн.

Үндэр аад, ута дүрбэн hүринүүдhээ холо бэшэхэнэ Т-40 түхэлэй тракторaар ногоо сабшажа байхань харагдана. Тэрэнэй жолоошоноор Георгий Мархаевичай Дондок хүбүүн хүдэлнэ. Энэ нүхэрнай хоёр жэлэй урда тээ дунда hургуули дүүргэн сасуу эхэ, эсэгэтээ сугтаа хонишоноор хүдэлжэ эхилhэн.

— Мүнөө энэ залуу малшан Улаан-Үдын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг техникумдэ hурахаяа ошохоёо байна. Эсэгын hургаалаар бэрхэ хонишон боложо ябаhан хүбүүн. Эрдэмдэ hуража тусхай мэргэжэлтэй болоод, түрэл ажахыдаа бусажа ерэхэнь бата, — гэжэ профкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шурыгин хөөрэнэ.

Дүршэлтэй болоhон машинист тракторна косилкаар ногоогоо тон сэбэрээр сабшана. Мүн энэ шадар хүдэлжэ байhан хажууршад ногоое узуураарнь хюhан мэдэжэ байгаад hэн.

ЭРШЭЕЭ ҺУЛАДХАНГҮЙГӨӨР

Түнхэнэй үрэ жэмэс болбосоруулдаг заводой хүдэлмэришэд табан жэлэй гурбадахи жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэhэн байна. Зургаан hарын туршада 300 мянган түхэригэй продукци худалдаха түсэбөө 317 мянган түхэригтэ хүргэжэ шадаабди.

Консервын цех жэмэсээр консервэнүүдые хэхэ түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргээ. 140 тонно хуурай кисель, 35 тонно крахмал үйлэдбэрилэгдэжэ, түсэбнай холо үлүүлэгдээ. Республика дотор элбэгээр наймаалагдадаг аршаан шэл соо эюулхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Тиигэжэ жэлэй түрүүшын хахадта худалдаа наймаанда 1 миллион 265 мянган шэл аршаан эльгээгдээ.

Консервын цехэй хүдэлмэришэд Г. И. Лихачева, М. Ф. Гагарина гэгшэд үдэрэй нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Автомашинын жолоошод А. К. Бобков, Г. В. Попов болон В. В. Ширяев гэгшэд гурбадахи гол жэлэй даабарине болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ hайн жэшээ харуулна.

В. ИМЕСКЕНОВ,
заводой директор.

АВМ ЮУ... ХҮДЭЛГЭГДЭН...

Сабшагдаhан ногоогоо гутаангүй, саг соонь шэмэ ехэтэйгээр абахын тула үбhэшэдэй оролдодогынь бултанда мэдээжэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ хура бороодошье ажаллажа, ургасаяа шэмэтэйгээр хуряан абаха арга боломжо бии болонхой. Үбhэ хуряалгын халуун хаhада иимэ арга, илангаяа ехэ нүлөө үзүүлдэг юм. Энэ хадаа үбhэ hалхитуулан хатаалга болоно. АВМ-1,5 гэhэн агрегадай хүсөөр иигэжэ үбhэ хатааха арга республикымнай районуудай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Бэшүүрэй районой колхоз, совхозуудаар hаяхач ябаха үедөө иимэ агрегадуудай олоор тодхогдонхой, амжалтатай hайнаар хүдэлжэ байхыень хаража, урмашаа hэм. Зарим ажахынуудта АВМ-үүд үдэр, hүнигүй хүдэлгэгдэжэ, ниитын адууhа малда эдюулхэ витаминтай ногооной гурил ехээр бэлэдхэгдэнэ. «Рассвет», «Победа» колхозуудта 200—300 тонно хүрэтэр иимэ тэжээл гаргагдаа. Гансал Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо 400 гаран тонно ногооной гурил бэлэдхэгдэнхэй.

Гэбэшье Бэшүүрэй районой бүхы ажахынуудта АВМ-үүд hаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, Бэшүүрэй совхозой АВМ-1,5 гэhэн түхэлэй агрегат гурбадахи жэлээ «хүдэлжэ ядашоод» байнхай. Энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, агрегадта ажаллахаар табигдаhан хүдэлмэришэд гурбадахи жэлээ тэрээндээ запчастьнуудые бэдэржэ зобошонхой юм. Хүршэ ажахынуудайнгаа 300—400 тонно ногооной гурил бэлэдхээд байхада, энэ совхозойхид оройдоол... 15 тонно гурил гаргаhан байна.

— Энэ агрегат табиhаар гурбан жэл болохомнай. Тэрэ хугасаа соо энэмнай мүртэйгөөр хүдэлөөгүй байhаар. Энэ тэрэ запчастьнуудыень бэдэржэ, бүхы сагаа hалгаанабди. Мүнөөдэршье үглөөнhөө хойшо хүдэлгэжэ ядажа байнабди. Үдын хоолой hүүлээр хүбүүдээ «Победа» колхоз абаашажа, тэндэхи АВМ харуулхамни, — гэжэ совхозой директор Амос Климович Разуваев хөөрэжэ байгаа hэн.

Совхозой түбhөө хоёр зуугаад метрэй зайда оршодог АВМ хүрэжэ ерэхэдэмнай, үнэхөөрөөшье, ажал хэрэгэйнь урагшагүйдэжэ байhаниинь эли болобо. Эндэ тэндэ түмэр түдэгэнүүд обоолоотой, ажаллажа байhан хүнүүдэйнь нюур шарайнуудшье барагарнууд. Теэд ажал хэрэгэйнгээ урагшагүй, муу ябахадань хэн хүхюутэй байхаб даа!

— Агрегадтнай нэгэ халаанда хүдэлгэгдэдэг гү?

— Мүнөө дээрээ нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ. Эндэмнай 4 хүн ажалладаг юм. Хүбүүднай үдэшын харанхы болотор хүдэлнэл даа. Иигээд хэрэгтэй запчастьнуудыень оложо, заhабарилаа hаа, хоёр халаанда хүдэлдэг болохобди, — гэжэ А. К. Разуваев найдуулаа hэн.

Хэрэгтэй запчастьнуудаа оложо, агрегадаа заhабарилжа, хоёр халаанда хүдэлдэг болохонь лабтай. Зүгөөр саг хүлеэхэгүй ха юм. Хэрбээ энэл хэбээрээ запчастьнуудые бэдэрхэ болоо hаа, хэзээ тэрэнээ оложо, хэзээ ажалаа эхилхэ гээшэб. Даалгагдаhан 250 тонно ногооной гурил бэлдэтэрынь намар газаа ороходнь бэшэ гү? Ииhээр ногоон эдеэшэжэ, шэмэ шүүhэниинь hалахань, мүн тэрэниие хэршэхэдэшье хүшэр болохонь.

— Агрегадта суглуулжа хэршэхэ болоо hаа, хаанашье ногоон элбэг. Мүнөө жэлдэ ургаса яhала hайн гараа. Зүгөөр намаглиг газар аад, хуу уhанда абташоо. — гэжэ парткомой секретарь Цыден Цыбикжапович Батуев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ жэлдэ ногооной hайн ургаhаниинь яhала эли. Зарим газартахи үдхэн ногоон хура борооhоо хэбтэшоод, гансал гараар сабшахаар болоод байна. Хэрбээ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ анхарал хандуулжа үбhэ хуряалгаяа эртээнhээ бэлдээ hаань, иимэ...

ВИЛЬЯНДИССКА РАПО-гой АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

Вильяндисска районой нэрэнь «ороohото ургамалнууд» гэhэн удхатай «вильяд» гэжэ үгэhөө эхитэй юм гэжэ хэлсэдэг. Нээрээшье республикын урдахи зүгэй энэ нютаг бүхы Эстониие талхаар хангадаг үни холын түүхэтэй.

Арбадахи табан жэлэй эхиндэ мүнөөнэйл РАПО-до адлирхуу хүдөө ажахын туршалгын нэгэдэл байгуулагдаа hэн. Гол зорилгонь гэхэдэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ, хүдөө нютагуудай социально-экономическа хүгжэлтэ болоно.

Газар дайдыень болон үйлэдбэриин шэглэлыень хараада абан, бүхы район хэдэн зоно болгон хубаагданхай. Тус бүридэнь табан ажахы ороно. Тэдэнэй нэгэнниинь гол гэжэ тоологдодог. Тиихэдэ хүдөө ажахые хангалгын болон продукци үйлэдбэрилгын предприятинууд мүн лэ бии.

Зоно бүхэндэ үйлэдбэрине, соёл гэгээрэлые, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгые хүгжөөлгын асуудалнууд шиидхэгдэдэг. Тиихэдээ бүхы РАПО-гой аша туhань хангагдадаг. Ажахы хоорондын хамжалгаар мал болон шубуу үсхэбэрилгын комплекснууд, үйлэдбэриин болон соёлой-ажаhуудалай барилганууд хэгдэнэ.

РАПО-гой шэглэлтэй иимэ организациие байгуулhанай ашаар үнеэн бүриhөө жэлэй 3500 килограмм hүн hаагдана, гахай үсхэбэрилгэ hураггүй хүгжөө. Жэшээнь, совхоз-техникумэй дэргэдэхи туршалтын комбинат 1982 ондо 5,5 мянган тонно мяха гүрэндэ тушаагаа, 70 мянга гаран поршоонхо эндэ абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: районой «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ заhабарилагдаhан шэнэ трактор ажахыда эльгээгдэхээр бэлэн; РАПО-гой соведэй түрүүлэгшэ Юло Рахула, партиин Вильяндисска райкомой нэгэдэхи секретарь Рейн Эльвак болон «Лембиту» колхозой түрүүлэгшэ Кальве Луми хара таряанай полиие хаража байна; «Карксн» колхоздо 20 жэл хүдэлhэн пенсионер Айли Лентер өөрынгөө бүлөөрхинтэй гэрэйнгээ дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

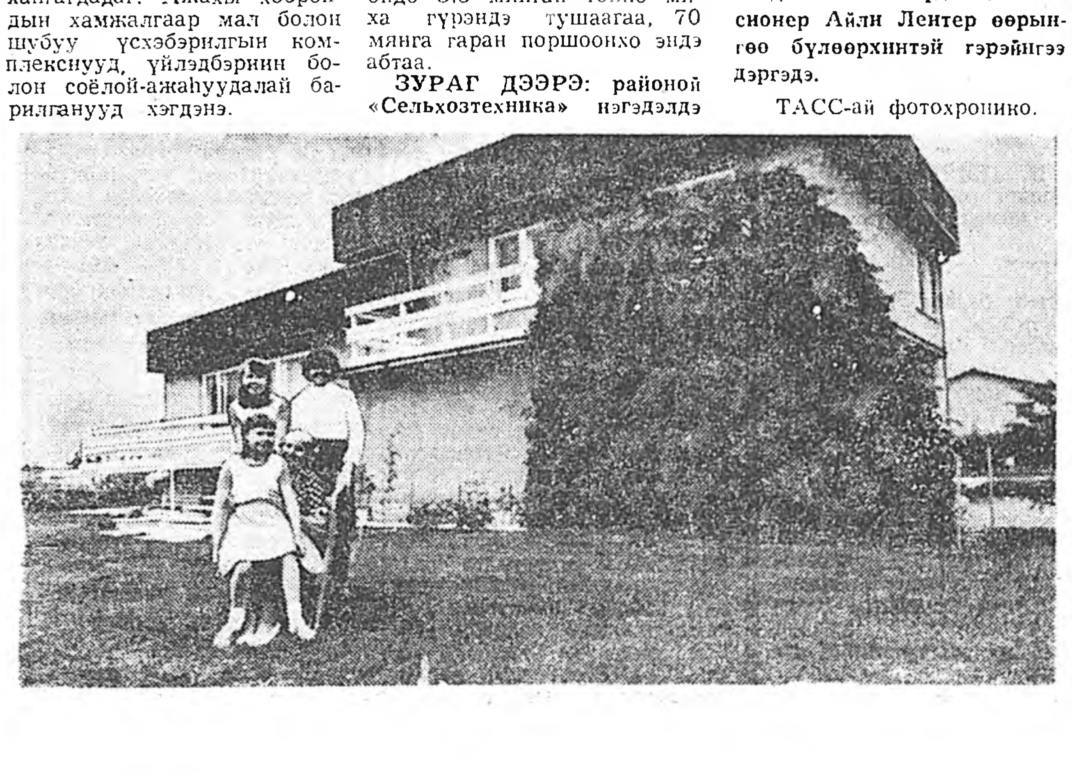

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДӨӨ

баадаа. Тиихэдээ томо панельнэ гэр барилгын комбинадай үйлэдбэриин талмайе үргэдхэжэ, 135-дахи сериин гэр бариха талаар «Главбурятстройдо» нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Дүрбэдэхи филиалда модо хюрөөдэлгын цех, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй 2-дохи заводто хэблэлгын корпус, 3-дахи заводто полигон бэлдэгдэжэ, 2-дохи заводто бетон худхалгын узел һэльбэн шэнэлэгдээ. Оньһожоруулгын шэнэ бааза баригдаа. «Бурятжелезобетон» нэгэдэлэй бүхы заводуудта котельнэ түхеэрэлгэнүүдынь һэлгэгдээ.

Гэхэтэй хамта «Главбурятстройн» өөрын үйлэдбэриин баазые хүгжөөлгэ үшөөл һулаар ябуулагдана гэжэ комисси тэмдэглээ. Энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэн зөөри жэл бүри гүйсэд ашаглагдангүй улэшэнэ. Барилгын, һэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри унжагайрна. Жэшээнь, түмэр бетон хэрэгсэлнүүдэй 4-дэхи заводой модо хюрөөдэлгын цех аяар долоон жэл соо баригдаһаар. «Главбурятстройн» предприятинууд үйлэдбэриин хүсэнүүдые болон технологическа түхеэрэлгэнүүдые һулаар ашаглана. Гол болон хамһабариин цехүүдэйнь илангаяа хабсаргагдадаг түмэр-бетон зүйлнүүдэй цехэй, технологическа хангалта түлюур. Зарим түхеэрэлгэнүүдынь бүри эбдэршэнхэй.

Главкын заводуудай оньһон түхеэрэлгэнүүд саг соогоо заһабарилагданагүй, запчастьнууд дуталдана. Тиимэһээ түхеэрэлгэнүүд ходо эбдэржэ, үйлэдбэри һаатабарида ородог байна.

Мүн котельнэнүүдэй түхеэрэлгэнүүдэй эбдэржэ зогсоһоной шалтагаанаар технологическа уурал дуталдана. «Буржелезобетон» нэгэдэл хабсаргагдадаг түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээхэдээ ехэ голодоһо гаргана, мүн үйлэдбэридэ ашаг үрэгүй гаргаша ехэ.

«Главбурятстройн» заводуудта саг соогоо металл, цемент, модон болон бусад материалай асарагдаагүйһөө боложо, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбүүд дүүргэгдэдэггүй, барилгын объектнүүд болзор соогоо ашаглалгада үгтэдэггүй, тэрээнһээ уламжалан, предприятинууд болон эмхи зургаануудай түсэбүүдшье һаатадаг байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэнэй удаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын түс комисси зохихо хэмжээнүүдые хараалһан зууршалга бэшэг батална.

С. ДОРЖИЕВ.

«УРЯАЛДА» ОРОГШОД УРМАТАЙ

Республикынгаа 60 жэлэй ой тэмдэглэжэ байха үеэр ниислэл хотоорхимнай барилгашадһаа һайн бэлэг абаһан байнал. Тэрэмнай Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ нээгдэһэн «Уряал» гэжэ шэнэ кафе болоно.

Иимэ хүндэмүүшэ гоёор нэрлэгдэһэн тус кафедэ гол түлэб залуушуул хүдэлжэ эхилбэ. Тэндэ Вера Павловна Нестерова һурган хүмүүжүүлэгшээр табигдаа.

«Уряал» гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ кафедэ хүн зон олон ябана. Түрүүшын үдэрһөө нэрэеэ һайнаар нэрлүүлхын түлөө оролдоно. Ажабайдалай ба ажалай эгээл ехэ дүй дүршэлтэй В. П. Нестеровагай габьяа эндэ ехэ байна гэжэ тэмдэглэмээр.

Һаяын үедэ энэ кафедэ түрэ найр, үдэшэлгэ гэхэ мэтэ олоной хабаадалгатай хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэдэг болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. П. Нестерова.

М. СУТУРИНАЙ фото.

…НГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

ринуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар үнгэргэгдэһэн хоёр һарада амжалтатай һайнаар ажаллаа гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Тосхон һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгарһанайнь түлөө арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведтэ, Октябрьска (Улаан-Үдэ) болон Мухар-Шэбэрэй районно Соведүүдтэ, Загарайн районой Онохойн, Хойто-Байгалай районой Ново-Уоянска, Зэдын районой Петропавловкын, Прибайкалиин Турунтаевска, Хурамхаанай районой Уланхаанай, Улаан-Үдын районой Гүрэльбын поселково болон сельскэ (сомоной) Соведүүдтэ нэгэдэхи һуури олгохо гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

Хоёрдохи һуури арадай депутадуудай Улаан-Үдын районой Советскэ, Сэлэнгын болон Прибайкальска районно, Закаменскын городской Соведүүдтэ, Кабанскын районой Сэлэнгын, Хяагтын районой Сүхын, Сэлэнгын районой Сэлэн-Дүүмын, Яруунын районой Эгэтын-Адагай, Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн поселково болон сельскэ (сомоной) Соведүүдтэ олгогдоо.

Арадай депутадуудай Түнхэнэй, Загарайн районно Соведүүд, Хойто-Байгалай городской Совет, Ахын районой Соёдой, Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүрэй сомоной Соведүүд гурбадахи һуурида гараба.

«…РЯАД ҮНЭН» …бшэһэнэй һүүлээр

«…БУУРДАГШАД»

…шүүмжэлхы булангай эзэн Будамшуу …ерто ниимэ гаршагтай материал то… Тэрэнэймнай мүрөөр районууд хооронд… прокуророй орлогшо, юстициин со… …верстов ямар хэмжээ абаһан тухайгаа …

…Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо ахалаг… …байһан эрхэтэн Тугутов Влади… …даалгагдаһан ажалдаа хэтэрмэ …гадна, хонидые хулуужа худалдадаг … Тиимэһээ районой прокура… …кодексын 92-дохи статьягай II ху… …статьягай үндэһөөр тэрээндэ уголов… Тэрэ мүнөө хаалтатай, хэрэгынь арадай …

…Борисова В. Д. хоёрой хэрэг зогсоогдон…

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ҮБҺЭШЭДЭЙ ОТОГУУДААР

Арадай депутадуудай Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай агитбригада районойнгоо бүхы ажахынуудай үбһэшэдэй звено болон бригадануудаар ябажа дүүргэөд, мүнөө шэнэ программатайгаар хоёрдохиёо аян замдаа гаранхай.

Яруунын эгээл баруун захын Үльдэргэ нютагай «Коммунизм» колхозой Хүлэрэгтэ гэжэ газарта Дамби Залхаевич Цыдыповэй ударидаг бригадын гэшүүд эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Тус бригада даалгагдаһан сабшалангайнгаа хахадыень гараар сабшажа абаа. Гадна Мунханта гэжэ газарта Григорий Яковлевич Климовэй оньһожоруулагдаһан бригада мүн лэ һайнаар ажаллана. Тус бригадануудай бүридэлдэ ороһон Үльдэргын дунда һургуулиин һурагшад түрэл ажахынгаа ниитын малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ габшагайгаар хүдэлмэрилнэ.

Эгэтын-Адагай «Победа» колхозой Маарагтын, Хангирай үбһэшэдэй бригаданудаар ябагдаа. (Бригадирнуудынь Д-Н. Хандамаев, Ц. Ширабдоржиев). Эндэ мүн лэ Эгэтын-Адагай дунда һургуулиин һурагшад ехэ туһа хүргэнэ.

Эгэтэ нютагай мал шахан таргалуулгын «Улаан Туяа» совхоздо эндэхи найман жэлэй һургуулиин һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерь эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй гэшүүд багшанартаяа хамта совхозойнгоо 2500 хонидые харууһалжа зуһана. Мүн эндэхи «Дружба» колхозой гурба мянган хурьгадые Мужыхын дунда һургуулиин һурагшад Гаврилын гол гэжэ газарта хоёрдохи сезоноо харууһална.

Тэрэшэлэн «Юбилейный» совхозой түб һууриин—Харха тосхонһоо холо бэшэ оршодог, бригадна подрядаар ажалладаг арбан долоон хүнһөө бүридэһэн П. В. Фоминой, Нарһатын совхозой хоёрдохи отделениин Дугар Цырендашиевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал бригаданууд һайнаар ажаллажа байна. Гадна дурсагдагша совхозой Бартаан тоором гэжэ газарта Эрдэни Сандаковай бригада, мүн витаминтай ногооной гурил бэлдэдэг Ринчин-Нима Залхаевич Цыдыповэй АВМ-эй халаан эрхим ажалаараа суурхана.

Манай соёлой таһагай ажалшад үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгын энэ халуун хаһада гансашье концерт наада харуулгаар ажалаа хизаарланагүй. Харин энэ сүлөөгүй ажалай үедэ «гарта һабартаараа» ажахынуудта туһа хүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Нарһатын совхоздо душэн центнер тэжээлэй набша намаа бэлдэжэ тушаагаа. мүн мүнөө үедэ зуун центнер үбһэ сабшаад, хуряажа тушаахаяа байнабди.

Агитбригадымнай программые Шэтын медицинын институдай һурагша Цырен-Ханда Цырендашиева уран гоё хатарнуудаараа шэмэглэнэ. Тиихэдэ П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин гурбадахи курсын һурагша, байгша оной майн хуушаар Москвада үнгэргэгдэһэн Буряадай литература, искусствын үдэрнүүдтэ хабаадалсаһан Туяна Ешидоржиева ятага дээрэ Найдан Дамирановай «Дуран залуу болгодог» гэжэ дуүе ирагуу һайханаар гүйсэдхэдэг байна.

Соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэд А. Дашиева, И. Мулонова гэгшэд «Яблочка», «Амаршалгын», «Украинын» хатарнуудые жэншэдгүйгөөр гүйсэдхэжэ үбһэ тэжээл бэлдэлгын ажалшадые баясуулна. Гадна Е. Будникова, О. Власьевская гэгшэд ород болон совет композиторнуудай дуунуудые, тиихэдэ Буда-Ханда Дашиева Н. Дамирановай «Улаан-Үдэ тухай», Ю. Ирдынеевэй «Баргажан», А. Андреевэй «Нангин жаргал» гэхэ мэтэ шэнэ дуунуудые гүйсэдхэжэ һонирхуулна.

Б-Х. ЖИГМЫТОВА,
агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ.

…ЭН ЗҮГЭЙ ҺАЛХИН

холтой шүлэгүүдые олонобди. Жэшээлхэдэ, «Одонууд тухай дуун» гэһэн шүлэг эндэ онсо илгарна. Юуб гэхэдэ, Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонишон — Социалис Ажалай Герой Гасаран Рабдаев Эхэ-Герой Татьяна Рабдаева хоёрто зорюулагдаһан энэ шүлэг авторай ёһотой амжалта болоно бшуу.

Алтан хоёр одон—
Арбан тэгшэ хушуунууд.
Ажал Жаргал хоёрой
Ажана һайхан одонууд!

Иимэ мүрнүүдые шүлэг соо уншахадаа, эбтэй гэр бүлын зол жаргал, баатар ажалай баярые яаха аргагүй мэдэрнэбди. Иимэ гэр бүлэнүүд Буряад орон доторнай үсөөншэг ааб даа. Зүгөөр зол жаргалта энэ ушарые авторай оложо, хонгёо мүрнүүдтэй шүлэг бэшэһэниинь һайшаалтай.

Саашань. «Байгалай эрьедэ концерт» гэһэн шүлэг хараад үзөө. СССР-эй арадай артистка, Ленинэй шангай лауреат гайхамшагта дуушан Людмила Зыкина Буряад орондо үшөө үни хада айлшалжа ерэһэн юм. Байгалай эрьедэ тэрэнэй үгэһэн концерт тухай поэт эндэ түүрээн дуулахадаа, имагтал олон оораз, сасуулгануудые хэрэглэжэ, дэлхэйн гайхал—агуу далайнгаа һүр жабхаланта зураг дэлгэнэ.

Юу хэлэхэб, нилээдхэн
Юрэ бусын концерт һэн—
Соло нэрэ дурдалгатай
Соносхол зарлал болоогүй,
Хааһан үүдэн, хүлеэлгэн,
Касса юумэн байгаагүй.
Түмэн дэнгээр яларһан
Түб хотын заал бэшэ, —
Үндэр эрьетэ Байгал далай
Ендэр болон сахилзана,
Аяар Саяан сэнхиинэ,
Аяар саагуур ханатан,
Арьял Саяан сэнхиинэ,
Хуша, нарһан бахананууд
Хүсэн түгэлдэр жэрылдэнэ,
Намжаа тэнгэриин үһээдэ
Наран люстра толорно.

Иимэ һайхан сценэ дээрэһээ Людмила Зыкинагай гургалдай мэтээр дуулаһан тухай. Байгалай загаһашад таряашад, һаалишад, ухибүүдэй, үбгэд, хүгшэдэй энэ юрын бэшэ концертдэ хабаадалсаһан тухай энэ шүлэг уншахадаа, арад зоной гүн сооһоо гарадаг, мүнөөшье гаража байдаг уран бэлиг тухай бодолгото болонобди.

Поэт Дамба Жалсараевай бэшэһэн шүлэгүүдэй үгэнүүд дээрэ нилээд олон дуун бэшээтэй. Республикымнай алишье нютагта ябахада, «Буряад орон», «Хорнин аймаг», «Инагтаа» болон бусад олон дуунуудые залуушье, наһатайшье хүнүүдэй дуулахые заатагүй шагнахаш. Энэ ном соо оруулагдаһан «Хорнин аймаг» гэһэн дуун олон түмэнэй дунда мэдээжэ болонхой.

«Аян замай дэбтэрһээ» гэһэн бүлэгтэ орое. Поэт Дамба Жалсараев харнин олон гүрэнүүдээр, уужам дэлгэр Эхэ оронойнгоо орон нютагуудаар аяншалһан, тэндэхи хүнүүдтэй, хото городуудтай, дурасхаалта газарнуудтай, ёһо заншалнуудтай яһала танилсаһан байна бшуу. Тиигэжэ поэдэй Энэдхэгтэ, Солонгосто, Чехословаки, Монгол оронуудта, Казахстан, Азербайджан, Узбекистан, Украина нютагуудта ябахадаа бэшэһэн шүлэгүүдынь энэ бүлэгтэ оруулагдаба ха юм.

Тэдэ олон һайн һайхан шүлэгүүд сооһоо «Ганга мүрэн» гэһэн шүлэг илангаяа илгарна. Хэнэйшье мэдэһээр, Ганг гээшэмнай Энэдхэг оронoй эгээ ехэ мүрэнүүдэй нэгэн юм. Энэ мүрэнтэй холбоотой домогууд олон. Манайшье Буряад орондо Ганга мүрэн тухай дуулаһан арадай дуун бии ха юм даа. Эндэ шүлэгэй хэдэн мүрнүүдые дурдая.

Гунан бага наһанһаам
Гуниг дүүрэн дуунай
Шэжэр мүнгэн аялга
Шэхэнэйм шэмэг
болонхойл:
«Ганга мүрэнэй гургалдай
Газаахануур жэрьен байн.
Газар нютагай холохондо
Гажаран байн даа
зүрхэмни...»
Ганга мүрэнэй эрьедэ
Гайхан мүнөө байналбн:
Элинсэгүүдэйм хэнииһь
Эндэ уйдан дуулааб даа?

Шүлэг соо гээшэ хадаа ганса уянга, сэдьхэл зүрхэнэй долгин хэрэгтэй бэшэ, мүн баһа бодол байха зэргэтэй бшуу. Поэдэй шүлэгүүд соо энээниие эли тодоор харанабди.

Түрэл нютагһаа үлүү һайхан газар хүнүүдтэ байдаггүй. «Түрэлөө мартаһан хүниие түнмэр эдихэ, угаа хаяашадые уһан шэнгээхэ» гэһэн арадай сэсэн мэргэн үгэнүүд эндэ харагдаадхина.

Эгээл тэрэ Дамба Жалсараевтай суг хамта Энэдхэг оронoор аяншалһан Расул Гамзатов иигэжэ бэшэһэн байдаг: «Нуураа алдаһан шубуун далигүй, нютагаа алдаһан хүн сэдьхэлгүй». Тиигээд манай Буряад томо поэдүүдэй нэгэн Дамба Жалсараевай зохёолнууд соо нютаг орондоо үнэн сэхэ байһанай, инаг дуратай ябаһанай мэдэрэл яаха аргагүй түрөөдхинэ.

Тоонтыем сахин байһан
Тосхон голоо һанабашье
Хари холо ябахадаа,
Хамаг Совет оромнай
Түрэл нютаг болон
Түрхын түрүүндэ
һанагданал.
Доодо-Голниш,
Москвамниш
Досоом адли бадарнаш....

Жэнхэни буряад хэлэнэй баялигые поэт шадамар бэрхээр хэрэглэнэ. Түрүүшээр уншаад үзэхэдэ, юрын үгэнүүд аад, үнэн һанахадаш, ойлгоходош, зүрхэ сэдьхэлдэ хүрэһэн, мэдэрэл бодолойш ямаршьеб утаһа дайражархиһан байха. Тиихэдээл одоол ёһото шүлэгүүд эндэ харагдаад, мэдэгдээд орхино бэшэ гү?

Шүлэгэй найруулга тухай поэдүүд олон табые ярилдадаг. Заримашуул шүлэгэй мүрнүүдые аргамжа томоһон шэнгээр томодог. Нүгөөдүүл инверси гэхэ гү, али хүрмэжэ хүрмэжэ, оройдоошье ойлгогдохогүй, бүри бусайдашаһан «мэдүүлэл» урдашни хаяжархиха. Ямар хэлэнһээ оршуулагдаһан зохёол гээшэ ааб даа гэжэ гайхахаш. Тиихэдэ бүри ондоо поэдүүд уһа урдахуулһан мэтэ дарууханаар шүлэгэй мүрнүүдые һубарюулдаг. Тэдэ мүрнүүдые уншахадаш, ухаан бодолдош урма зориг бадарха. Эгээл иимэ мүрнүүдые Дамба Жалсараев оэшэнэ.

Үндэр сэгээн огторгойдо
Үглөөнэй наранай
туяанһаа
Үлүү һайхан юун байхаб?!
Үлгэн ехэ дэлхэйдэ
Үлгын мээхэй дууһаа
Үлүү һайхан юун байхаб?!

Дамба Жалсараевай хэблэн гаргуулһан «Дүрбэн зүг, найман хизаар» гэжэ номойнь түгэсхэлдэ «Манай БАМ» гэһэн поэмэ үгтэнхэй.

Хоридохи зуун жэлэй агуу барилга — Байгал-Амар түмэр замай барилгашадта зорюулагдаһан зохёол манай буряад литературадашье олон болонхой. Шүлэгэй цикл, поэмэ, повесть бэшэһэн нүхэдшье бии. Тэдэнэй тоодо энэ поэмэ орожо, уншагшадыемнай баясуулха гэжэ найдамаар.

Зай, нүхэд, энэ номоо хааҗа, дүрбэн зүгэй һалхин доро һуужа, поэдэй үшөө нэгэ амжалтада баясажа, саашанхи ажалдань бүри ехэ илалтануудые хүсэе!

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЗАГАҺА БАРИЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

ХАНОЙ. Социалис Вьетнамай урда провинцинуудай загаһашадта туха сүлөөгүй хаһа эхилэнхэй. Эндэ загаһа барилга түлэг дундаа. Загаһа барилгын суднанууд олзоёо тушаагаад, республикын «сэнхир голнууд» дээрэһээ шэнэ «ургаса» хуряахые үдэр бүри далайда гарана. Загаһа олзоборилго Вьетнамай экономикын заншалта һалбаринуудай нэгэниинь болонхой.

Вьетнамай загаһашадай олзоборилдог далайн продуктнуудай хэмжээн саг үргэлжэ дээшэлнэ. Нёдондо жэлэй энэл хугасаатай сасуулхада, мүнөө жэлэй түрүүшын зургаан һара соо орон дотор 16 процентээр ехэ загаһа ба далайн бусад продуктнууд олзоборилогдоод байна. Гадаадада худалдадаг продукциин хэмжээн гурбанай нэгэ шахуу хубяар ехэ болоо. Ажал эмхидхэлгые нарижуулан һайжаруулһанай, түлбэриин шэнэ вурим үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар энэ ургалта туйлагдаа юм.

Советскэ Союзтай нягта харилсаа холбоо бэелүүлдэг байһаниинь Вьетнамда загаһа олзоборилгые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала нүхэсэл болодог. Загаһа олзоборилгын мүнөөнэй суднавуудые СССР Вьетнамда эльгээдэг, түгэс шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь туһаламжа үзүүлдэг. Хоёр оронoй эрдэмтэд хамтын шэнжэлгэнүүдэй үргэн ехэ программа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ загаһашадай ажалай ашаг үрые дээшэлүүлхэ бодото заабаринууд зохёогдодог юм.

«ГУРБАДАХИ ҮЕЫН» РОБОДУУД

ПРАГА. Чехословакиин ба Советскэ Союзай конструкторнууд «гурбадахи үеын» промышленна рободуудые байгуулха талаар энэ табан жэлдэ хүдэлнэ. Тэдэнэй бүтээдэг хүнэй «электронно туһалагшад» фрезернэ ба металл отолдог бусад станогуудые хангаха юм. Тэдэнэй оньһон түхеэрэлгэнүүд СССР-тэ зохёон бүтээгдэнэ, зарим узелнуудые СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудай машина бүтээгшэд байгуулна.

Энэ табан жэлэй дүүрэтэр ЧССР-тэ иимэ харилсаа холбооной ашаар 3 мянган робот бүтээгдэхээр түсэблэгдэнэ. (ТАСС).

• ТАСС • АПН •
ХИЛЫН СААНАҺАА

ЧАДТАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ, августын 14. (ТАСС). Файя-Ларжо шадар оута сохюулһан Нджаменын засаг захиргаанай тала барилдаг сэрэгүүд урда зүг бариин сухарижа үргэлжэлһөөр гээд Чадһаа мэдээсэнэ. Национальна Нэгэдэлэй шэлжэн оролгын правительствын (ППНЕ) сэрэгүүдэй добтолгоһоо уламжалан, Хиссен Хабрегэй тала баригшад Умм-Шалуба гэжэ хотые дары түргэн орхижо, гэдэргээ сухарнаад, Арад шадарай районд хороод байна. Файя-Ларжо шадар болоһон тулалдаануудта Хабрегэй сэрэгүүд 500 хүнөө, Францида үйлэбэрилэгдэһэн табан хуягта машинаяа, 12 хүндэ үхэр буугаа, 12 ашаанай машинаяа гээгээ. Тэрэнһээ гадна, США-һаа эльгээгдэһэн хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые, нилээд ехэ буу зэбсэг болон эдеэ хоолой зүйлнүүд добтологшодой гарта ороо гээд ППНЕ-гэй командованиин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Хэблэлэй сэгнэһэнэй ёһоор, оронoй бүхы газар дайдын хахадынь шахуу мүнөө үедэ ППНЕ-гэй түрүүлэгшэ Гукуни Уэддейн сэрэгүүдэй хиналта доро оронхой. Орон дотор тохёолдоод байһан орёо байдалые амгалан ёһоор шиидхэхэ зорилготойгоор Чадай бүхы хүн зондо хандаһан «Национальна эблэрэлгын замда шэлжэн ороход» гэһэн Хандалга Национальна Нэгэдэлэй правительствын радио дамжуулаа. «Чадтахи дотоодын хёмороондо француз парашютистнуудай, американ авиациин, Заирай, Суданай болон Египедэй хүлһэниинэ сэрэгүүдэй сэхэ хабаадажа байһан ушарые эрид шууд буруушаахыень» Африкын оронуудай хүтэлбэрилэгшэдые мүн лэ уряалаа.

Францинн гадаадын харилсаанай министр К. Шейсон «ТФ-1» гэжэ телекомпаниин корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, «хэрэгтэй болоо һаань, Франциин правительство Нджаменэдэ үзүүлдэг сэрэгэйнгээ туһаламжа үргэдхэхэ», харин Чадта байгаа француз сэрэгүүд ППНЕ-гэй отрядуудай зүгһөө «добтолуулаа һаа, бэеэ хамгаалха» гэжэ мэдүүлээ. Энэ мэдүүлгыень сэгнэхэ зуураа, «Франциин Чадтахи хёмороондо хабаадалгаяа үргэдхэхэ зорилготойс гэршэлнэ» гэжэ зарим шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Африкын хэрэгүүдэй талаар Франциин президентын советник Ги Пенн мүнөөдэр Чадай ниислэл ерэхэнь гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Тэрэ Нджаменын засаг захиргаанай толгойлогшо Хиссен Хабре гэгшэтэй Чадта тохёолдоһон байдалые нарин нягтаар шэнжэлжэ үзэхэ хүсэлтэй хаш гэжэ зарим хэблэлэй органууд багсаамжална. Ушар юуб гэхэдэ, Хиссен Хабре орон дотор боложо байгаа дайшалхы ябуулгануудта сэхэ хабаадахыень уряалжа, США-гай ба Франциин, правительствануудта дахинаа хандаһан байна бшуу.

ВАШИНГТОН, августын 14. (ТАСС). Нджаменэдэ Франциин сэрэгүүд ба дайшалхы техникэ ерэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Чадһаа дамжуулһан репортаж соогоо Си-Би-Эс телекомпани тэмдэглэнэ. Мүнөө үедэ оронoй ниислэлдэ Франциин 500 сэрэгшэд тоологдоно. «Хабрегэй правительство өөрыгөө хамгаалжа шадахаяа болёод, имагтал харнин сэрэгүүдтэ найдаха ушартай болоһониинь һэжэг түрүүлнэгүй» гээд тэрэл Си-Би-Эс гэжэ телекомпани тобшолно.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ МАРШ

ТОКИО. (ТАСС). Улам аюултай боложо байгаа япон-американ сэрэгэй харилсаа холбооe буруушааһан хүдэлөөндэ хабаадагшадай марш Хиросима хотоһоо эхиеэ абажа, оронoй Номгон океанай эрьеэр оршодог префектуранuудые шэглэн гараба. Эб найрамдалай тала баригшадай энэ марш Атомна болон водородно буу зэбсэг хуряаха асуудалаар бүхэяпонско соведэй ба Эб найрамдалай япон комитедэй үүсхэлээр эмхидхэгдээ.

Маршын эхилхын урда тээхэнэ Хиросимада болоһон дайнай аюулые буруушаалгын митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд Японие сэрэгэй хэмороонуудта хабаадуулха, Алас Дурна зүгтэ шахардуу байдал шангадхаха зорилготой Рейганэй захиргаанай политикые эрид шууд шүүмжэлээ.

Ядерна дайнай аюулые һүжэрөөхэ Вашингтонoй эрмэлзэлые дэмжэдэг либерал-демократуудай правительствын ябуулжа байгаа политикые үгэ хэлэгшэд мүн лэ буруушааһан байна.

ОЛОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙ ЖАГСААЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Түбэй Америкын, Карибска далайн бассейнэй болон Хойто Африкын хэрэгүүдтэ США-гай сэрэгэй хамааралгые буруушааһан олониитын хабаадалгатай жагсаал эндэ болобо.

«США, ЦРУ Түбэй Америкэһээ зайлаг!» «Никарагуаһаа шуһата гараа холодуулагты!» «Ажал хүдэлмэреэр манние хангагты!» Дайн сэрэгтэ гаргашалагдадаг мүнгэ зөөри хорооха!» — иимэ уряа лозунгнуудые бариһан жагсаалда хабаадагшад мүнөө үедэ музей болгогдоһон «Интрепид» гэжэ авианосецэй дэргэдэ суглараа. Жагсаалда хабаадагшадай нэгэ бүлэгэй палуба дээрэ гаража, лозунгнуудаа дэлгээгээд, дайнда эсэргүү уряал хэлэжэ эхилхэдэнь, полицинхид хамааржа, тэдэниие хүсөөрөө авианосец дээрэһээ зайлуулһан байна.

Би дайн гээшые арһа, мяхан дээрээ үзэһэн хүнби, тиимэл хадаа Рейганэй захиргаанай Түбэй Америкэдэ болон Хойто Африкада һүжэрөөжэ байһан сэрэгэй аюулые буруушаанаб гэжэ тус жагсаалые эмхидхэгшэдэй нэгэн, Вьетнамай дайнда хабаадаһан, мүнөө ажал хүдэлмэригүй Дэвид Перес гэгшэ мэдүүлээ. Энэ политиканһь дэлхэйн арадуудта дайнһаа бэшэ юумэ асархагүй.

СЭРЭГЭЙ ХАМААРАЛГЫЕ ҮРГЭДХЭНЭ

ПАРИЖ. США ба Франци Чадта сэрэгэй хамааралгые үргэдхэнэ. Пентагон хүндэ артиллери, тэрэшэлэн регулярна сэрэгүүдые тиишэ эльгээгээ гээд Франс Пресс агентство дамжуулна. Чадтахи француз экспедиционно корпусой юрэнхы тоо 500-да хүргэгдэхэ юм.

Ойрын үдэрнүүдтэ Франциин далайн ябаган сэрэгшэдэй подразделени Чадта эльгээгдэхэ байна. Мүнөө үедэ «Трансаль С-160» түхэлэй 12 транспортна самолёт буу зэбсэгүүдые, дайшалхы хэрэгсэлнүүдые Нджамен зөөнэ. Хэдэн зуугаад француз «сэрэгэй советнигүүд» Чадта ерэнэ гээд тэмдэглэгдэнэ. Француз офицернүүд Хабрегэй сэрэгүүдые, Заирай ба африкан бусад зарим гүрэнүүдэй сэрэгэй частьнуудые командалха юм.

Ихэдээ империалис гүрэнүүд бэеэ даанхай гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ нюуса далдагүйгөөр хамааржа эхилээ гээшэ. Колониальна оройлон зонхилолгые үлөөхөөр энэ райондо сэрэгэй политическэ байдалаа бэхижүүлхэ зорилгоор Вашингтон ба Париж иимэ ябуулга үүдхэнэ. Стратегическэ ба политическэ аша туһа түрүүлын хэмжээндэ табигдана.

…ажалшадта» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэхэ юм.

РСФСР-эй Уран зураашадай холбооной Шэтын эмхиин правлени областиингоо таряашад, малшадтай тэрэ болотор уулзалгануудые үнгэргэхөөр харааланхай.

Шэтын уран зураашадай эмхиин правлениин түрүүлэгшэ В. И. Форовой хүтэлбэри доро түрүүшын бүлэг Үлеэтын район ошобо. Тэрэнэй бүридэлдэ ороһон мэдээжэ уран зураашад Ю. Круглов, Я. Шплатов, А. Колчанов, Н. Завьялов, И. Рудаков, Н. Хафизов, И. Гладун гэгшэд хүдөөгэйхидтэй уулзахадаа, искусство тухай, мүн өөрынгөө зохёохы намтар тухай хөөрэжэ үгэхэ юм.

(«Забайкальский рабочий» газетэһээ).

ХУДАЛДАН АБАГШАДАЙ ҺАЙН БАЙХЫН ТУЛА

Ангарскын цементнын комбинат 5-һаа 50 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй полиэтиленовэ туулмаг соо хэгдэһэн өөһэдынгөө продукци худалдан абагшадай эрилтэ хангахын тула магазинуудта эльгээбэ. Тэрэнэйнь түрүүшын 10 тонно хэдэхэн үдэр соо худалдагшоо һэн. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 40 тонно цемент худалдаа наймаанда гаргагдахаар хараалагдана.

Цементые түргөөр амһарталха автомат арга бүтээхын тула комбинадта конкурс соносхогдобо.

(«Восточно-Сибирская правда» газетэһээ)

ЗОЛТОЙ ЗОРИГТОЙДООЛ ЯБАГДАНА

КПСС 50

Хүнгэн бушуу алхасатай, сэб гэмэ сэхэ бэетэй, энгэртээ «КПСС-эй зэргэдэ 50 жэл» гэһэн тэмдэг зүүһэн хүнтэй ушархадаа, тэрэниие ная хүрөө гэхээр бэшэ байба. Ганса саб сагаан толгойнь тэрэнэй наһатайхан болоһые элишэлэн гэршэлнэ. Энэ хүмнай ажалай, партиин ветеран Петр Степанович Борисов гээшэ.

— Энэшни урдань спортсмен ябаһан хадаа иимэ дорюун гү даа?—гэжэ таниха, мэдэхэ нүхэдынь һонирходог.

Теэд тиимэшье байжа болоо. Петр Борисов хорёодхон наһандаа Буряадай морин сэрэгэй һургуули гарахадаа, хурдан бушуу ябажа, магтаал хайрада хүртэдэг, онсо шалгардаг байгаа.

— 1928 ондо Москва хото түрүүшынхээ ошожо, хүнгэн атлетикээр болоһон Бүхэсоюзна нэгэдэхи спартакиадада хабаадаһан хүм,— гэжэ хэлэхэдэнь, Петр Степановичай нюдэндэ баярай ошон сарна.

Тэрэ үедэ хорёодтой буряад хүбүүн—спортсменэй ниислэл хото ошохо гээшэ айхабтар ехэ аза талаан байһан ааб даа. Мүнөөшье хүрэтэр тэрэ баяр баясхалангынь һаңаанһаань гарадаггүй, мартагдадаггүй.

Залуугайнь тэрэ урмашалга бүхы наһан соонь хүсэл, зориг нэмээжэ ябаа. Спартакиадаһаа түрэл Алайр нютагтаа бусажа ерэһэн, коммунис партиин гэшүүндэ абтаһан Петр Борисовта хүршэ нютагтань колхоз эмхидхэхэ даабари үгтэбэ. Тиигэжэ «Хамтын һуудал» гэдэг колхоз байгуулагдажа, залуу коммунист түрүүлэгшын орлогшоор һунгагдаа бэлэй.

Партиин даабариие урагшатайгаар дүүргэһэн, эдэбхитэй, үгэ хэлэндэ бэрхэ коммунист пропагандистын курса дүүргээд, холын Захаамин нютагта хүдэлхөөр эльгээгдэһэн юм.

Энэшье удаа Петр Степанович партиин даабари үнэн сэдьхэлһээ дүүргэжэ шадаа. Районой хүн зоной дунда Коммунис партиин политикые тайлбарилан ойлгуулха, социализмын үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ хүнүүдые элсүүлхэ талаар эдэбхитэйгээр хүдэлһэн байна. Эмхидхэхы шадабаритай, хүн зониие дахуулан ябаха бэлигтэй коммунистые партийна комитет эгээл харюусалгатай хүдэлмэридэ табяа. Харин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэдэ, тэрэ Хэжэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлжэ ябаа.

Шэрүүн шанга дайнай жэлнүүдтэ фронтые эдеэ хоолоор хангаха зорилгые шиидхэхэ эгээл харюусалгатай участогуудта тэрэ хүдэлөө. Машинно-тракторна станциин политотделэй начальнигаар, партиин райкомой секретаряар ажаллаһан намтартай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үргэлжэлжэ байгаа үедэ Петр Степанович партиин Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретаряар хүдэлжэ байтараа. Эрхүүгэй партийна һургуулида эльгээгдэһэн юм. Тэрэнээ түгэсхөөд, хэдэн жэлэй туршада модо бэлэдхэлгын предприятинуудта амжалтатайгаар хүдэлөө.

Колхоз болон совхозуудые хүтэлбэрилэгшэдээр бэхижүүлхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой 1955 ондо гарахада, Петр Степанович гушан мянгатанай зэргэдэ жагсажа, Хориин районой эгээл гээгдэнги колхозой түрүүлэгшээр һунгагдаа бэлэй. Урдань хүдөө ажахыда хүдэлһэн хадаа үдэр, һүниие мэдэнгүй ябажа, колхозой экономикые бэхижүүлхэ, гүрэндөө эдеэ хоолой зүйлнүүдые тушааха түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ, шэнэ газар элдүүрилхэ талаар ехэ юумэ хэһэн габьяатай. Колхозые үри шэриһээнь гаргажа, олзо оршотой ажахы болгоһыень тэндэхи ажагшад мүнөөшье хүрэтэр һанажа ябадаг.

— Табан жэлдэ, амарха эсэхые мэдэнгүйгөөр хүдэлэгдөө һэн даа,— гэжэ Петр Степанович мүнөө дурсана.— 1960 ондо хэдэн колхозой һуури дээрэ Анаагай совхозой эмхидхэгдэхэдэ, ажахыгаа тушааһан хүм.

Үнэхөөрөөшье, тэрээндэ һанаха, сэдьхэлээ хүдэлгэхэ юумэн олон байһан ааб даа. Илангаяа колхозой үйлэдбэриие хүгжөөхын тула ажалай гурим бэхижүүлхэ, түрүүшүүлые урмашуулха, журам алдагшадта шанга эрилтэ табиха зорилгоор бүхы хүсөөрөө оролдожо, нилээд амжалтануудые түйлаһан юм. Колхоздо хүдэлжэ байха үедөө адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хангаха, уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, сабшалан һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэһэн байха

Сагаан-Хушуун гэжэ газарта ханааб малтуулжа, таряалан уһалдаг болоһон юм. Мүнөөшье тэрэнь «Борисовай» системэ» гэжэ нэрлэгдэдэг. Байсын-Үбэртэ баһал уһалууриин системэ һэргээжэ, сабшалан ундалуулдаг болоо һэн. Эдэ бүгэдынь колхозой экономикые бэхижүүлгэдэ ехээр туһалһаниинь арсашагүй.

Теэд, Петр Степановичай хэһэн ажал энэ тэдыгээр дүүрээгүй. Район дотор «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй эмхидхэгдэхэдэ, коммунист Борисов тэрээндэ һуури табилсахаар эльгээгдээ юм. Хожомынь Хоридо барилга хэхэ ПМК-гай байгуулагдахада, мүн лэ баһа хүтэлбэрилэгшөөр табигдаа һэн. Иигэжэ эдэбхитэй коммунист бүхы наһан соогоо социалис байгуулалтын түрүү зэргэдэ дабшажа гараа.

— Энэмнай одоол хатуу зоригтой, эмхидхэхы шадабаритай, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, сэбэр сэхэ ябадалтай, ёһотойл коммунист ябаһан хүн гээшэ,— гэжэ тэрэниие һайн мэдэхэ, олон жэлдэ суг хүдэлһэн Георгий Николаевич Бородин магтажа байгаа һэн.

Зүб даа. Петр Степановичай хэһэн габьяата ажалые тэрээндэ барюулагдаһан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден, хэдэн олон медаль болон Хүндэлэлэй грамотанууд гэршэлэн харуулна. Табин табан жэлдэ партиин зэргэдэ ябажа, наян наһа хүрэһэн партиин ба ажалай ветеранда хэһэн ажалайнь түлөө баясхалан хүргөөд, үшөө олон жэлдэ элүүр энхэ, золтой жаргалтай ябахыень хүсэе!

А. БОРИСОВ,
журналист.

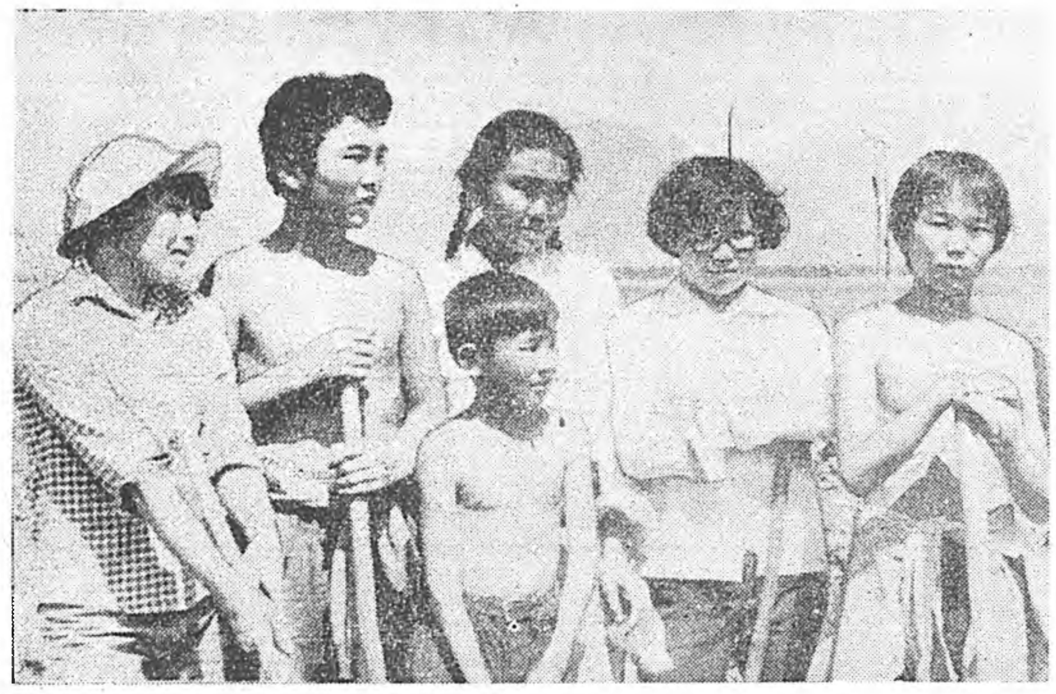

ҺУРАГШАДАЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

ҺУБАГАЙ ПОЛИДО

Үндэршөөһэн гэжэ газар. Эндэ эрьеэрээ үдхэн шугы бургааһатай Һубаг гэжэ гол шулуун һабаараа шууяатайгаар урдана. Тэрэнэй хоёр хажуугаар нэмжыһэн захагүй үргэн таряалангууд ногоон долгёор эбхэрнэ. Бага-ханшье үүлэгүй болотороо сэлмэшэһэн сэнхир хүхэ тэнгэриһээ наран халуунаар шарана. Зунай намжар дулаан хаһын түлэг ороод, хамаг дайда дэлхэйн хүхэрэн ногоорjо байгаашье һаань, эндэхи таряалангуудай аяар саана һүрөөтэйгөөр ербылдэн һубариһан мухаргганууд орьёл шобхо оройнуудтаа саһан сагаан нэмэргэеэ хэдэржэрхёод, үбэлэй зураглал эжэлүүдгүй һануулха юм.

Һубаг гэжэ гол газараар «Аршан» курорт тээшэ зурын ошоһон дардам харгыһаа эхилээд, хахад модо шахуу ута зайда нэмжыһэн куузикын таряалан харагдана. Малай энэ үнэтэ тэжээл мүнөө жэлдэ яһала һайн ургажа, хүнэй сэдьхэл зүрхэ абаһаар баясуулна. Теэд тэрэ өөрөө нигэжэ һайнаар ургашоо бэшэ юм ааб даа. Эндэ һургуулиин бүлэг үхибүүд гартаа тяпкануудые баряад, буртаг ногооень сабшажа, зарим тээнь гараараашье түүжэ байгаа һэн.

...Һүүлшын хонхын жэнгиржэ, хэшээлэй дүүрэхэтэй хамта Түнхэнэй районой Галбайн дунда һургуулида зунай амаралтые аша туһатайгаар үнгэргэхэ зорилготойгоор һурагшадай үйлэдбэриин бригада эмхидхэгдэһэн юм. Энэ бригадада 5—7-дохи классуудай һурагшад һайн дураараа хүдэлхөөр ороо бэлэй. Түрүүшээр 20-ёод хүн байтараа, һүүлдэ шалгалтаяа үгэһэн 8-дахи классай һурагшад нэмэжэ, барандаа 30 хүн болоһон юм. Тэдэнэр «Мир» колхозтой хэлсээ баталжа, дээрэ дурсагдагша газарта байдаг ажалай болон амаралтын «Саян» гэжэ лагерьта ерэһэн байгаа. Хэлсээнэйнь ёһоор, тус бригадада 10 гектар дээрэ куузику, 7 гектар дээрэ капуста ургуулха даабари үгтэһэн, хэрбээ энэ талмай дээрэһээнь 2500 центнер куузику, 1400 центнер капуста хуряажа шадаа һаа, Дунда Азяар аяншалха түлөөһэгүй путёвкодо хүртэхэ гэгдэһэн юм.

Энээнэй һүүлдэ «Саян» лагериинхид урматай хүхюунээр ажаллажа эхилһэн байна. Июнь һарада эгээн түрүүн Нюсэгэн гэжэ газарта капустынгаа рассада һуулгаа. Энэ үеэр тэдэнэр үглөөнэй 10 сагһаа үдэшын 8 болотор үсэд оролдосотойгоор ажаллажа, рассадаяа 9 үдэрэй туршада һуулгажа дүүргээ һэн. Иигэжэ ажаллаагүйдэнь саг оройтохо байгаа ха юм. Удаань тэрээнээ һайнаар ургатарнь уһалһан, буртаг ногооень хэдэн дахин түүһэн байна. Харин июль һарын эхинһээ куузикынгаа поли дээрэ ажаллана.

Үхибүүд капустынгаа рассадые һуулгаһанай һүүлдэ тусхай баталагдаһан үдэрэй гурима ёһоор ажалладаг ба амардаг болоһон юм. Һурагшад үдэр бүхэндэ 6 часай туршада ажаллана. Амарха үедөө спортивна мүрысөөнүүдые волейболоор, футболоор, шатараар болон бусад зүйлнүүдээр үнгэргэжэ,

АБХАЗИ—КУРОРТНУУДАЙ БА ИНДУСТРИИН ХИЗААР

«Апсны» гэжэ үгэ абхаз хэлэнһээ «ухаан сэдьхэлэймни орон» гээд оршуулагдадаг. Хара далайн эрье дээрэхи ёһотойл жаргалай хизаарта амархаяа гү, али аргалуулхаяа ерэдэг олон түмэн хүнүүдтэ багахан газар дайдатай (8,6 мянган дүрбэлжэн километр) Абхазай автономито республика мэдээжэ болонхой.

— Гэбэшье энэ хизаар хоёдоо иимэ һайхан зандаа байгаагүй юм, — гээд Грузиин Компартиин Абхазска обкомой нэгэдэхи секретарь Борис Адлейба ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. — Табяад жэлэй саада тээ Абхазай олохон районууд хумхаа (малыри) үбшэ тараадаг хубхай хооһон газар гэжэ тоологдодог байгаа юм. Хэдэн арбаад мянган хүнэй ами наһые хорооһон энэ аймшагтай үбшэн «имагта» совет үедэ. Колхидын намагай хатаагдахадал һалгаагдаһан. Энээнэй тулада хэрэгтэй болоһон ехэ мүнгэ зөөри ниитэ союзна бюджедһээ манда хубаарилагдаһан байна. Энэ мүнгөөр лэ республика дотор хүгжэлтэ түгэс промышленность ба мүнөөнэй оньһожоруулагдамал хүдөө ажахы байгуулагдаа гээшэ.

Республикын индустриин арга боломжонууд тухай хэлэхэ гээ һаа, иимэ юм: Абхазай промышленна үйлэдбэриин мүнөөнэй хэмжээе сасуулхаар баримта үгы, юуб гэбэл, бүхы юумэ хооһон газарһаа эхилэгдэһэн гээшэ, — гээд Борис Адлейба хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. —Совет засаг тогтоохо үеэр хүн зоной 90-һээ дээшэ процентнь таряан ажал эрхилдэг байһан. Гар үйлэдбэритэй багахан мастерскойнуудта оройдоол мянгаад хүн хүдэлдэг һэн. Союзна республикануудай манда үзүүлһэн туһаламжын ашаар индустриин мүнөөнэй олохон һалбари байгуулха аргатай болообди. Абхазай продукци ороной элдэб районуудта, харин гүрэнүүдтэ худалдаанда эльгээгдэдэг болонхой. Эдэнь гэбэл, приборнууд, газай аппаратура, нүүрһэнэй концентрат, тамхи, сай, эфирнэ тоһон гэхэ мэтэ болоно.

Мүнөөнэй Абхази сай, цитрусовэ ургамалнуудые ехээр ургуулна. Жэл бүри эндэ 100 мянган тонно сайн набша, 70 мяган тонно цитрусэвэ ургамалнуудые суглуулдаг.

Хүн зоной соёл болбосоролшье гэритой ургаа. Хэрбээ "Октябриин" революциин урда тээ хүн зоной дүрбэнэй гурбан хубинь уншажа, бэшэжэ шадахагүй байгаа һаань, мүнөө республика дотор бүхы шухала хэрэгтэй һалбаринууд өөһэдын национальна кадрнуудтай болонхой. Абхазай АССР-эй ниислэл хотодо түгэс шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэдэг гүрэнэй университет бии. Республикын гушаад шахуу эрдэм шэнжэлэлгын институт болон эмхи зургаануудта 500-һаа дээшэ эрдэмэй доктор, кандидат хүдэлдэг. Сухумиин һармагшадай питомнигто үнгэргэгдэдэг шэнжэлэлгэнүүд Абхазиһаа холо гадуур мэдээжэ юм. Энээнэй урда тээ аргалжа болохогүй гэжэ тоологдодог үбшэнгүүдтэй манай ороной ба хилын саанахи эрдэмтэдэй амжалтатайгаар тэмсэхэдэнь, эндэхи шэнжэлэлгэнүүд туһална.

Дуу, хатарай ансамбльнууд, тэрэ тоодо Абхазай ута наһатайшуулай коллектив уран бэлигээрээ алдар сууда гаранхай. Хүн зонойнгоо тоогоор багахан манай автономито республика дотор 90 наһа хүрэһэн 3 мянганһаа дээшэ хүн тоологдодог, тиихэдээ тэдэнэй олониинь зуу наһанай богоһо алхаһан аад, хүнгэн сарюун зандаа. Ниислэл хото Сухумида мэргэжэлтэ хэдэн театр, тэрэ тоодо оперно ба драмын театр хүдэлдэг.

Манай республикада уран зураашадай, композиторнуудай, уран зохёолшодой зохёохы холбоонуудшье бии юм. «Алашир» («Гэрэл түхөөгшэ» гэжэ оршуулагдадаг) хэблэлдэ нютагай авторнуудай зуугаад шахуу ном жэл бүри барлагдан гарадаг, Абхаз, грузин, ород хэлэнүүд дээрэ 10 газетэ, 6 журнал барлагдадаг.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай нютагай «Апсны» гэжэ хуушан нэрэнь манай үдэрнүүдтэ шэнэ үдхаар дүүргэгдэнэ, — гээд Б. Адлейба хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

(АПН).

СОЁЛШОДОЙ ХУБИТА

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһын ороод байхада үбһэшэдэй звенонуудые комплексноор хангалга Улаан-Үдын райондо һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Район дотор концертнэ 12, агитационно уран һайханай 4 бригада үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо үбһэшэдэй зуу гаран звенонуудаар ябажа, концерт харуулаа. Илангаяа Тарбагатайн «Прометей», Оронгын «Уряал», Хүйтэнэй болон Десятниковай агитбригадануудай эдэбхи ехэтэй ажалыень тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ агитбригадын гэшүүн бүхэн табан центнер үбһэ сабшажа, энэ үеын шухала ажал хэрэгтэ хубитаяа оруулаа. Энэнь ехэ һайшаалтай байна.

Тарбагатайн соёлой байшангай директор Р. В. Баннова юһэн хүнһөө бүридэһэн «Прометей» гэжэ агитбригадые шадамараар хүтэлбэрилнэ. Тэрэ агитбригадынгаа гэшүүдтэй сугтаа үбһэшэдэй Г. С. Гордеевэй түрүү звеногой дүй дүршэлыень харуулһан программа бэлдэнхэй. Бүхы программань үбһэ хуряалгын темэдэ зорюулагданхай.

— Мүнөө сагай уларилай хэды таарамжагүй, хура бороотой байбашье районоймнай ажалшад тэжээл бэлэдхэлгээ үндэр мэдэрэлтэйгээр үнгэргэнэ. Эндэ соёлшодой хубита байха, — гэжэ КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь А. Б. Раднаев хэлээ һэн.

Г. ЧАЙКИНА,
РНМЦ-гэй таһагые даагша.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ТҮҮХЭ

АРХЕОЛОГУУДТАЙ ҮНГЭРГЭҺЭН ҮДЭРНҮҮД

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай бүлэг археологууд (ахалагшань түүхын эрдэмэй кандидат Коновалов П. Б.) зунай эхиндэ хэдэн хоногой туршада Хэжэнгэ нютагаар урда сагай түүхэдэ хабаадаха баримтануудые бэдэржэ ябаба. Түрэһэн нютагайнгаа урда, хойто хадануудаар урданай элдэб янзын хүүрнүүд байдаг гэжэ бага наһанһаа хойшо дуулаһан, зарим нэгыень өөрынгөө нюдөөр үзэһэн туладаа тэдэнэй газаршаниинь, хэлэ залгуулагшань болохо һанаатай ошолдобоб. Нютагай түүхэ гээшэ хэндэшье һонирхолтой ха юм!

Нэн түрүүн Доодо-Худанай Ородой адаг, Урда һүүжэ, Үлзытэ гэхэ мэтэ газарнуудаар ябажа, гушаад гаран скифскэ үеын (2500 жэлэй) плиточнэ булашануудые үзэбэбди. Иимэрхүү булашануудай Буряад нютагуудаар газар бүхэндэ шахуу дайралдадаг һэн хойнонь нүхэдни даншье һаа ехээр эмээхээрэлдэбэгүй. Археологическа атлас бэлдэжэ байһан тугадаа газар байрыень һайса тэмдэглэжэ абаад, замаа саашань үргэлжэлүүлһээр Дээдэ-Хэжэнгын Эдэрмэг тосхон хүрэжэ ерэбэбди.

Эдэрмэгэй сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ц. Б. Золтоевтой уулзабабди. Намтай хамта ябаһан нүхэд П. Б. Коновалов, Н. В. Именохоев, С. В. Данилов гэгшэд тэрэнтэй үнинэй танил байһан байшаба. Ушар юуб гэхэдэ, хоёр жэлэй урда тээ тэдэ хамта һэбхеэн уулын суута «Тогоон шулуун» гэдэгые сугтаа ошожо үзэһэн, шэнжэлһэн байгаа ха.

Ерэһэнэйнгээ үглөөдэр нютаг нугаяа һайса мэдэхэ багша Очиров Доржобал Сунгурупович хүдөө ажахын техникын талаар мэргэжэлтэ Дондоков Гутаб-бал Цыдыпович хоёр «газаршантай» Эдэрмэгэй хойто майла, хадануудаар махахыса махажа, зуугаад гаран шулуу обоолжо хэһэн урда сагай булашануудые олобобди.

Тэдэнэйнгээ нэгэн-хоёрынь малтажа үзэхэ гэжэ минии нүхэд шиидэбэ. Зүүн-Нарин шэбэртэ оршодог Маяагта гэжэ хадын орой дорохи табсан дээрэ олдоһон нэгэ хүүрһээ захалха гэлсэбэ.

Үглөөнэй наранаар эртэлжэ, ажалаа тэдэ эхилбэ. Үнэхөөрөөшье тойроод олон түмэр зүйлнүүд олдобо: бөөгэй элдэб зүүдхэлнүүдэй түмэр түдэгэ, бүлбэгэнүүр гэхэ мэтэ.

Налшыһан, үргэн һууритай бухал шэнги дүрсэтэй обоо шулуун булашын газаагуур хоёр метр тухай талатай газараар түхэреэлжэ, шулуунуудые зөөһэн хорёо-дүхэриг. Тэрэ дүхэриг доторнь археологууд илангаяа анхаралтайгаар юумэ шэнжэлнэ, бэдэрнэ. Хутагаар газар онгилжо, щеткоор сэбэрлэнэ. Хүүртэ дүтэрхы газарые үргэлжэ дээрэнь онгилһон, гараараа эмэрһэн, эльбэһэн хойноо орой дээрэһээнь аргаахан шулуунуудыень абажа захална. Аалихан абһаар байтарнь, хүүрэй доторой байгуулга элирхэ хэбэртэй болоно. Шулуу ябталжа метр тухай үндэртэй хашаа хээд, доторнь хэхэ хэрэгтэй юумэеэ табиһан байна. Тиигээд дээрэһээнь шулуугаар хушаһан гэхэ гү, али булажархиһан ха.

Бүхэли үдэртөө малтажа, археологууд юу олооб гэжэ харая. Хажуу тээһээнь хаража байһан минии ойлгоходо, иимэрхүү шэнжэтэй зураг гарана. Урданай сагта хүниие хүдөө табихадаа, түрүүн галдадаг байһан байна. Дүрэһэн, дүрөөгүй яһануудыень шулуун хашаа-хобто соо газар дээрэ табина.

Дээрэһээнь ами наһандаа, ажабайдалдаа тон дүтэ хэрэглэжэ ябаһан зэр зэбсэг, хэрэгтэй зүйлнүүдыень хэнэ. Мүнөө малтагша хүүрэймнай хашаагай хойто захада бөөгэй элдэб янзын хэрэгсэлнүүд: гурбан һалаатай эбэртэй түмэр оргой (титим-малгай), зүйл зүйлэй зэд-түмэр бүлбэгэнүүрнүүд, бэһэлигһээ багахан гуулин дүрөө, уһанда ябаха багахан түмэр онгосо, арьяатанай һабар-хюмһанууд, үшөө олон түмэр, гуулин зүйлнүүд. Дүрэһэн яһан дээрэнь үргэлжэ зэдээр шудхаһан гааһан, эшэгүй түмэр хутага, богонихон эшэтэй зэд халбага, мүнгэ шаража угаа гоёор угалзатуулһан бэһын горьё, зэд гэрэл (арадань ангуудай толгой һиилэһэн), үрөөһэн мүнгэн һиихэ (хаб хара болошоһон).

Хажуу тээнь зэд тогоон. Дабтажа хэһэн гэжэ мэдэрхээр: зүйдэлгүй, хабһаниинь хурга зузаан, оёорынь тон нимгэн, хэдэн газартаа түмэр халааһа таблуулһан. Хажуугаарнь үшөө эмээл мориндо хабаатай зүйлнүүдэй түмэр үлэгдэлнүүд. Ехэ үзэмжэгүйгөөр, тулюураар хэһэн дүрөөнүүд, эмээлэй, хазаарай, дүрөөбшын гоёолто хабтагархан түмэрнүүд, тоборюулга, таблаадаһанууд (олон жэлдэ газар доро хэбтэхэдээ, арһаар, модоор хэһэн зүйлнүүд үмхиржэ һалаа юм бэзэ).

Хашаа-хобтын урда таладань 6—7 янзын номо һуршын жэбэршэһэн түмэр зэбэнүүд. Тэдэнэй дунда хандагай харбаха томо хангай зэбэнүүд, хуяг соо харбаха салир зэбэ, эшхэрдэг яһан зэбэ, тохой зэбэ г. м.

Хоёрдохи хүүрэй шулуун хашаа доторһоо мүн лэ иимэрхүү зүйлнүүд гараба. Нэмэлтэ юумэнь юуб гэхэдэ, бурханай үндэр хүлтэй зэд сүгсэ, Петр I үедэ гараһан зэд мүнгэн!

Иихэдээ олон асуудалнуудта харюу олдоһон шэнги болобо. Һүүлшымнай энэ хүүр сохом 1720-ёод онһоо хойшо хүдөөлэгдэһэн, хори буряад хүнэй. Гэбэшье үшөөл олон асуудал тайлбарилагдаагүй үлөө. Жэшээлхэдэ, энэ ямар хүнэй хүүр бэ? Бөө гү, сэрэгшэ гү? Юрын хүн гү, али баян гү? Яахадаа иимэ олон хүүрнүүд Эдэрмэг тосхониие тойроһон хада уулануудаар байнаб? г. м.

Эдэ бүхы асуудалнуудта манай эрдэмтэ археологууд харюу үгэхэ ёһотой болоно. Тэдэнэр асарһан юумэнүүдээ лабораторидоо наринаар анализ хэжэ шэнжэлхэл юм бэзэ. Теэд һаяын жэлнүүдтэ зорюута ошожо, нэгэ сезон соо олон булашануудые малтаа һаа, дүүрэн зурагай гаража үгэхэнь дамжаггүй.

Эдэ олон булаша 10—20 жэлэй турша соо бии болоо бэшэ ёһотой. Хэдэн зуун жэлэйшье юумэ байжа болохо. Эдэ бүгэдые малтаад байгаа һаа, хори буряадууд Хэжэнгэ, Худан, Үдэ г. м. голнуудай дэргэдэ хэды сагһаа һууржжааб гэһэн асуудалда харюу олдожо магадгүй.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хододоо жагсаалда!» — КПСС-эй ЦК-да партиин ветерануудтай болоһон уулзалга. Нүхэр Ю. В. Андроповой партиин ветерануудтай болоһон уулзалга дээрэ хэлэһэн үгэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. Нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгын түгэсхэл. «Уулзалгада хабаадагшадай хэлэһэн үгэ» — «Хододоо жагсаалда!» — гэһэн материалай үргэлжэлэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Лектор харагдабагүй» — В. Орловой статья. «Правда» газетын байгша оной августын 13-най номерһоо абтаба. «Хилын саанаһаа» — ТАСС-ай болон АПН-эй корреспондентнүүдэй эльгээһэн материалнуудай суглуулбариһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Спортивна долгин дээрэ» — суглуулбари. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика 9.55—«Аяншалагшадай клуб». 10.55— «Огненная дуга» — уран һайханай фильм. 12.25— РСФСР-эй арадай артист Н. Некрасовай хүтэлбэри доро ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 13.15— «Эрдэм наука ба техникэ»— киножурнал. 13.25— Шэнэ һонин. (13.30 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.25— «Совет уран зурагай искусство. М. В. Нестеров».

Улаан Үдэ. 17.15— «Байгал»—мэдээсэлэй программа. 17.45— «Арадай хиналтын экран».

Москва 18.30— С. П. Королев тухай баримтата фильм. 19.30— «Арадай аялга дуунууд». 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.15 — Мультфильмнүүд. 20.35— Зам харилсаанай министр П. С. Конарев залуу түмэр замшадтай уулзаха. 21.05—«Коломба» — гурбан серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— Баримтата экран. 23.30— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.45— «Спортын һонин». 00.15— Н. Осиповой нэрэмжэтэ гүрэнэй ород арадай академическэ оркестрэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Кувшин», «Общая стена», «Перерыв»— богони хэмжээнэй уран һайханай фильмүүд. 10.25— «Мэдэхэ, шадаха бай». 11.10— «Сугтаа эбтэй бүлэбди». 11.40 «Таанадта, түрэлхид». 12.10— «Немец хэлэн». 12.40—«Расколотое небо» —гурбан серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 13.45—Мультфильмнүүд. 14.10—«Манай саад». 14.40—Фильм-концерт. 15.20 —«Залуушуулай адресууд». 16.20— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.25— Мультфильмнүүд.

Москва. 17.15 — Фильм-концерт. 17.45 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Соносхолнууд. 18.40 — «Орондоо туһалнабди. 19.10 — «Таанадта, агитаторнууд болон политинформат[...] «СССР-эй [...] Лебедев. «[...] долгонууд».

Москва. 2[...] нойрсогты, [...] — Мотоспор[...] чемпионат. [...] 22.35—«На [...] уран һайхан[...] — Баримтата[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96. приемная—2-54—54. зам. редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52. секретариат—2-66-76. отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36. 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58. культуры и школ—2-60-21. 2-57-63 информации—2-60-91. переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61. выпускающие — 2-35-95. отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го[...]ственного комитета Бурятской АСС[...] делам издательств, полиграфии и [...]ной торговли г. Улан-Удэ. ул. Лени[...] Н-01613. Заказ № 189. Индекс [...]